

Antwoordnota

Ontwerpwijzigingsplan en ontwerp-omgevingsvergunning Windpark C.RO Vlissingen-Oost

Burgemeester en wethouders hebben op 10 juli 2019 bekend gemaakt dat voor een ieder ter inzage is gelegd:

1. het ontwerpwijzigingsplan "Windpark C.RO Vlissingen-Oost";
2. de ontwerp-omgevingsvergunning met registratienummer 4451255 voor het bouwen van bouwwerken (windturbines) en een beperkte milieutoets voor de realisatie van de windturbines, als bedoeld in artikel 2.1 lid 1 onder a, en onder i van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;
3. het besluit op de mer-beoordelingsnotitie aangaande bovengenoemde ontwikkeling.

De ontwikkeling betreft de realisatie van 6 windturbines met een maximale tiphoogte tot en met 150 meter, op de kadastrale percelen Vlissingen M-1062, Vlissingen M-1070, Vlissingen M-1070, Vlissingen M-1345, Vlissingen M-1351 en Vlissingen M-1351, plaatselijk bekend Ritthemsestraat 497 te Ritthem. De onder 1 tot en met 3 genoemde (ontwerp)besluiten hebben met ingang van 11 juli 2019 gedurende zes weken (dus tot en met 21 augustus 2019) voor een ieder ter inzage gelegen. De stukken van het ontwerpwijzigingsplan en de ontwerp-omgevingsvergunning konden gedurende deze periode worden ingezien op het gemeentehuis. Het ontwerpwijzigingsplan is tevens te raadplegen via www.ruimtelijkeplannen.nl (planidentificatienummer: NL.IMRO.0718.WPVO02-ON01).

Gedurende de periode van ter inzagelegging zijn zienswijzen ingediend. Deze zijn zowel gericht tegen het ontwerpwijzigingsplan als tegen de ontwerp omgevingsvergunning. Een samenvatting van de ingediende zienswijzen is opgenomen in deze antwoordnota en voorzien van commentaar en een conclusie, waarbij is aangegeven of er naar aanleiding van de zienswijze een aanpassing doorgevoerd in het wijzigingsplan en/of de gecoördineerd voorbereide omgevingsvergunning.

1. Zienswijzen gericht tegen het ontwerp wijzigingsplan

Zienswijzen	Commentaar	Gevolgen voor plan
Zienswijze 1 – C.RO Ports Nederland BV 1. Bestudering van de stukken heeft het bedrijf tot de conclusie gebracht dat onvoldoende rekening is gehouden met de belangen van het bedrijf ten aanzien van het aspect externe veiligheid. In de m.e.r. beoordelingsnotitie wordt in versie 0.2 van het externe veiligheidsrapport de lopende procedure, i.c. de aanvraag revisievergunning, in paragraaf 4.2.1. benoemd. In versie 0.3 van het rapport is de passage over de lopende procedure van C.RO geheel verdwenen en wordt alleen ingegaan op de bestaande risicovolle installaties. Ten behoeve van de aanvraag revisievergunning zijn, om het risico na te gaan dat de plaatsing van de turbines meebrengt ten opzichte van de aangevraagde activiteiten voor C.RO, uitgebreide modelberekeningen uitgevoerd. Gelet op het vorenstaande kan C.RO niet instemmen met de plaatsing van windturbine nr. 1 omdat dit tot onoverkomelijke aanpassingen in de aangevraagde activiteiten zou moeten leiden om het risico vergunbaar te houden. C.RO kan slechts instemmen met de plaatsing van 5 windturbines.	Uit de resultaten van het recente onderzoek (DGMR, 2019) naar het groepsrisico is gebleken dat de combinatie van containers (uitbreiding van activiteiten bij C.RO Ports Nederland) en het plaatsen van een windturbine op locatie WT1 niet mogelijk is. De WT1 locatie is daarom van de verbeelding van het wijzigingsplan verwijderd. Voor zover deze wijziging niet zou kunnen worden aangemerkt als van ondergeschikt belang, zijn wij van mening dat geen nieuwe zienswijzenprocedure noodzakelijk is, omdat er geen derden in hun belangen worden geschaad. (zie RvS 201108983/1/A1 en 201108984/1/A1).	Aan de zienswijze wordt tegemoet gekomen. Windturbine locatie WT1 wordt van de verbeelding verwijderd. In de toelichting zal voor de relevante milieuthema's inzichtelijk worden gemaakt wat de effecten van de gewijzigde opstelling met windturbines zijn. Ook de onderzoeken worden op dit punt geactualiseerd.
Zienswijze 2 – Provincie Zeeland 1. De uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 29 mei 2019 heeft ook gevolgen voor onderhavig bestemmingsplannen. Als gevolg van de uitspraak moeten bestemmingsplannen voldoen aan de eisen van de Wnb. Bij de voorbereiding daarvan dient daarom beoordeeld te worden of de met het bestemmingsplan mogelijk te maken ontwikkelingen significant negatieve effecten wat betreft stikstofbelasting zouden kunnen hebben op een Natura 2000-gebied. Bij nieuwe bestemmingsplannen die in procedure worden gebracht dient door middel van een voortoets (ecologisch onderzoek) te worden beoordeeld of als gevolg van de met het bestemmingsplan mogelijk gemaakte ontwikkelingen relevante stikstofdeposities kunnen optreden ter plaatse van stikstofgevoelige habitattypen in Natura 2000-gebieden. De provincie heeft geconstateerd dat de uitvoerbaarheid van het ontwerpplan niet is aangetoond nu het plan geen voortoets inzake stikstofdeposities bevat die voldoet aan de hierboven omschreven inhoud en evenmin kan beoordeeld worden of er sprake is van omstandigheden die leiden tot het maken van een passende beoordeling en milieueffectrapport. Dit betekent dat evenmin kan worden beoordeeld of sprake is van overeenstemming met de relevante natuurregeling en of de provincie als terzake bevoegd gezag toestemming ingevolge de Wnb kan verlenen. Omdat op dit moment dat inzicht ontbreekt kan vanuit het oogpunt van coördinatie vanwege de samenloop met de provinciale bevoegdheden uit de Wnb en hun verantwoordelijkheid op dit vlak niet ingestemd worden met een planologische ontwikkeling waarbij niet is aangetoond dat wordt voldaan aan de relevante natuurregeling.	Na de publicatie van de nieuwe Aeriusscalculator, op 16 september 2019, is een berekening uitgevoerd. Hieruit blijkt een geringe toename van de stikstofdepositie. Ter plaatse van de stikstofgevoelige habitats waar met de Aeriusscalculator een bijdrage wordt berekend, is sprake van depositieruimte. Naar aanleiding hiervan heeft overleg plaatsgevonden tussen initiatiefnemer, gemeente en provincie. Gelet op de geringe extra depositie die plaatsvindt als gevolg van de uitvoering van het wijzigingsplan en de tijdelijke aard van de stikstofgerelateerde (bouw)activiteiten, bestaan op voorhand geen belemmeringen voor het in behandeling nemen en verlenen van een Wnb-vergunning. De huidige Wnb-vergunningaanvraag wordt aangevuld met de uitgevoerde berekening met de Aeriuss Calculator en een ecologische onderbouwing. Gelet op het vorenstaande bestaat er voldoende zekerheid over de uitvoerbaarheid van het vast te stellen wijzigingsplan.	Aan de zienswijze wordt tegemoet gekomen. De toelichting van het wijzigingsplan wordt aangevuld.
Zienswijze 3 – De Lange CV en een particuliere betrokkene 1. Het niet opstellen van een milieu effectrapportage (MER) en het ontbreken van communicatie over dit plan met betrokkenen als direct omwonenden en direct naastgelegen bedrijf verbaast hen. Vooral ook omdat de gemeente Vlissingen en provincie Zeeland dit in andere gevallen nadrukkelijk voorschrijven.	In de Wet milieubeheer (Wm) en het bijbehorende Besluit m.e.r. zijn activiteiten genoemd waarvoor een milieueffectrapportage (MER) moet worden opgesteld. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen activiteiten waarvoor een m.e.r.-procedure moet worden doorlopen (m.e.r.-plicht) en activiteiten waarvoor het bevoegd gezag moet beoordelen of een m.e.r.-procedure	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor het wijzigingsplan of het daaraan ten grondslag liggende m.e.r.-beoordelingsbesluit.

	al dan niet nodig is (m.e.r.-beoordelingsplicht). De oprichting, wijziging of uitbreiding van een windturbinepark is m.e.r.-beoordelingsplichtig. Deze activiteit is opgenomen in onderdeel D, categorie 22.2 van de bijlage bij het Besluit m.e.r. Bij een opgesteld vermogen van 15 MW (elektrisch) of meer, of bij een windpark bestaande uit 10 of meer windturbines, moet de m.e.r.-beoordelingsprocedure worden doorlopen. Voor het beoogde Windpark C.RO Vlissingen-Oost geldt dat de drempelwaarde van 15 MW wordt overschreden. Om die reden is voorafgaand aan de indiening van de omgevingsvergunningaanvraag een m.e.r.-beoordelingsprocedure doorlopen (waarop een m.e.r.-beoordelingsbesluit is gevolgd). Hieruit volgt dat, gelet de kenmerken van de activiteiten en de aard van het gebied, geen aanleiding bestaat voor het opstellen van een MER en het doorlopen van een m.e.r.-procedure. Het m.e.r.-beoordelingsbesluit maakt onderdeel uit van de procedure. Voor wat betreft de communicatie hebben wij in onderling overleg bepaald dat de initiatiefnemers dit voor hun rekening zouden nemen. Hierbij zouden de betrokken omwonenden, eigenaren / bewoners van woningen die gelegen zijn tussen de 500m en 800m van de ontwikkeling, persoonlijk door hen worden geïnformeerd. Voor zover ons bekend was met alle omwonenden gesproken. Naar aanleiding van de door betrokkenen ingediende zienswijzen hebben initiatiefnemers ons medegedeeld dat zij 3 keer, op verschillende uiteenlopende dagen, zowel in de ochtend als middag en avond op dit adres op bezoek geweest zijn, maar niemand hebben aangetroffen. Dit hebben zij ook gedaan bij de andere woningen die gelegen zijn tussen de 500m en 800m. Kennelijk heeft dit aan het overleg in de weg gestaan. Betrokkenen zijn echter niet in hun belangen geschaad, nu het ontbreken van een persoonlijk overleg er niet aan in de weg heeft gestaan dat zij tijdig hun zienswijzen indienden.	
2. Inzake bovengenoemd ontwerp wijzigingsplan zijn de navolgende punten naar voren gebracht. Het ontwerp wijzigingsplan heeft voor betrokkenen vele nadelige gevolgen zoals: - een waardedaling van het bedrijf; - een waardedaling van het woonhuis;	- <u>Waardedaling</u> Bij een veronderstelde waardedaling ten gevolge van een planologische maatregel kan, binnen vijf jaar na het onherroepelijk worden van het wijzigingsplan, bij het college van burgemeester en wethouders van Vlissingen een gemotiveerde aanvraag voor een tegemoetkoming in schade worden ingediend. Dit recht is opgenomen in "Afdeling 6.1 Tegemoetkoming in schade" van de Wet ruimtelijke ordening. Bij de onafhankelijke beoordeling van een dergelijk verzoek, worden de mogelijkheden die golden binnen het vigerende bestemmingsplan meegewogen.	Aan deze onderdelen van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor het wijzigingsplan.

- een afname van het woongenot; - invloed op alle ontwikkelmogelijkheden, zowel qua agrarische bedrijfsvoering als qua duurzame energie voor het bedrijf; - aspecten als slagschaduw, geluidshinder, horizonvervuiling, obstakelverlichting etc.	Er is geen grond te veronderstellen dat mogelijk optredende (plan)schade aan de financiële uitvoerbaarheid van het wijzigingsplan in de weg staat. - <u>Woongenot</u> Bescherming van het woon- en leefklimaat maakt deel uit van de belangenafweging die heeft plaatsgevonden bij de voorbereiding van het wijzigingsplan. Om deze afweging te kunnen maken zijn effecten op het woon- en leefklimaat vooraf onderzocht (geluid, slagschaduw etc.) . Deze onderzoeken maken deel uit van het wijzigingsplan. Niet duidelijk is op welke aspecten betrokkene doelt als het gaat om een 'afname van woongenot'. Nu een nadere motivering ontbreekt en gelet op de ligging van de windturbines op het industrieterrein Vlissingen-Oost (bestaande geluidsbelasting, invloeden van bijvoorbeeld licht en verkeersbewegingen als gevolg van de bedrijvigheid) zijn wij van mening dat het woongenot van betrokkenen niet onevenredig wordt aangetast. Hierbij is in de overwegingen betrokken dat het industrieterrein is aangewezen als concentratiegebied voor windenergie. - <u>Invloed ontwikkelmogelijkheden</u> Uit de zienswijze van betrokken blijkt niet welke nadelige gevolgen naar hun mening invloed zouden kunnen hebben op de ontwikkelmogelijkheden van het agrarisch bedrijf. Mede gelet op de uitkomsten van de uitgevoerde onderzoeken, zijn wij van mening dat de ontwikkeling van de beoogde windturbines van C.RO geen invloed heeft op de agrarische gebruik van gronden buiten het bedrijventerrein. - <u>Overige genoemde aspecten</u> Omdat verder alleen een opsomming van de aspecten slagschaduw, geluidshinder, horizonvervuiling, obstakelverlichting etc. is opgenomen, zonder dat duidelijk is op welke gevolgen de zienswijze is gericht is slechts een algemene beantwoording van de zienswijze mogelijk. <u>Geluid</u> In het Besluit activiteiten inrichtingen milieu, oftewel het Activiteitenbesluit, zijn de eisen opgenomen waaraan windturbines in Nederland dienen te voldoen. De geluidnormen zijn opgenomen in artikel 3.14a. Hierin is vastgelegd dat de maximale geluidsbelasting veroorzaakt door één of meer windturbines op de gevel van geluidsgevoelige bebouwing (zoals woningen) niet meer mag bedragen dan de norm van ten hoogste 47 dB Lden en de norm van ten hoogste 41 dB Lnight. Het akoestisch onderzoek dat onderdeel uitmaakt van het wijzigingsplan, wijst uit dat voldaan kan worden aan de normen uit het Activiteitenbesluit. Dit is nader uiteengezet in de memo 'Toetsing en handhaving geluid van windturbines' van 24 september 2019, die als bijlage wordt toegevoegd aan het wijzigingsplan. Voor nadere informatie verwijzen wij betrokkene naar deze bijlage.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt in zoverre tegemoet gekomen dat er ten aanzien van het aspect geluid een aanvullend memo is opgesteld 'Toetsing en handhaving geluid van windturbines', dat als bijlage 1 bij deze antwoordnota gevoegd (en daarmee tevens een bijlage bij het wijzigingsplan vormt).
--	---	--

	<i>Slagschaduw</i> Op grond van artikel 3.14 van het Activiteitenbesluit zijn in de Regeling Activiteitenbesluit nadere eisen gesteld ten behoeve van het voorkomen of beperken van slagschaduw en lichtschittering op de wieden. Windturbines dienen aan deze eisen te voldoen. Een windturbine is altijd voorzien van een automatische stilstandvoorziening die de turbine tijdig afschakelt om te voorkomen dat de norm voor slagschaduw wordt overschreden. <i>Horizonvervuiling</i> Windturbines hebben een impact op het landschap. Deze impact kan door omwonenden als negatief worden ervaren. Als gevolg van de regionale energiestrategie (RES) waarmee de Zeeuwse overheden en hun maatschappelijke partners hun eigen ambities uitvoeren en tegelijkertijd uitvoering geven aan de plannen van het (voorgenomen) Klimaatakkoord. Landelijk is een toename van de hoeveelheid op land opgewekte energie noodzakelijk. Om de impact op de omgeving te beperken wordt voor de plaatsing aansluiting gezocht bij onder meer zeehaven- en industrieterreinen zoals hier. Op deze wijze wordt visuele hinder zoveel mogelijk beperkt. <i>Obstakelverlichting</i> In relatie tot luchtvaartveiligheid dienen windturbines te worden voorzien van obstakelverlichting indien zij een tiphoogte van 150 meter of meer hebben. De mate waarin en de manier waarop obstakelverlichting dient te worden toegepast is sterk afhankelijk van de geldende wet- en regelgeving. Op voorhand staat nog niet vast of er obstakelverlichting moet worden toegepast. Hoewel obstakelverlichting vooral tijdens de nachtelijke uren dominant kan overkomen, is dit toch met name het geval indien er sprake is van een rustig landschapsbeeld. Daarvan is op het industrieterrein Vlissingen-Oost, waar de turbines worden geplaatst, nauwelijks sprake. Bij veel bedrijven vinden ook in de donkere periodes werkzaamheden plaats, waarvoor verlichting noodzakelijk is. Van een onevenredige aantasting van de belangen van betrokkenen is geen sprake.	
3. Betrokkenen zullen, gelet op het voorgaande, zeker een verzoek om toekenning van planschade indienen.	Voor een inhoudelijke reactie verwijzen wij naar hetgeen bij punt 1 is overwogen.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor het wijzigingsplan.
Op hun verzoek zijn betrokkenen in de gelegenheid gesteld de ingediende zienswijze aan te vullen. Betrokkenen hebben bij brief van 2 september 2019 hun zienswijze als volgt aangevuld: 4. In aanvulling op hetgeen onder punt 1. Is overwogen, ontbreekt een motivatie ten aanzien van de stikstofproblematiek. Ook ontbreekt in het m.e.r.-besluit een afweging ten aanzien van stikstof. Volgens betrokkenen is niet aangetoond dat voorgenomen activiteiten geen nadelige invloed hebben op de omgeving met betrekking tot stikstof.	Wij beschikten ten tijde van de start van de voorbereiding van het wijzigingsplan en bij het in behandeling nemen van de m.e.r.-beoordelingsnotitie over een Aeriusberekening waaruit bleek dat de depositie als gevolg van het beoogde windpark beneden de drempelwaarde van 0,05 mol/ha/jr was gelegen, waardoor het project in beginsel niet Wnb-	Aan de zienswijze wordt in zoverre tegemoet gekomen dat de toelichting van het wijzigingsplan wordt aangevuld.

	vergunningplichtig was voor stikstofdepositie. Op 16 september 2019, bij de lancering van de nieuwe Aerius calculator, is de stikstofdepositie opnieuw berekend om na te kunnen gaan of het wijzigingsplan kan worden vastgesteld en de definitieve omgevingsvergunning kan worden verleend. Uit de berekeningen blijkt een geringe toename van de stikstofdepositie. Ter plaatse van de stikstofgevoelige habitats waar met de Aeriuscalculator een bijdrage wordt berekend, is sprake van depositieruimte. Naar aanleiding hiervan heeft overleg plaatsgevonden tussen initiatiefnemer, gemeente en provincie. Gelet op de geringe extra depositie die plaatsvindt als gevolg van de uitvoering van het wijzigingsplan en de tijdelijke aard van de stikstofgerelateerde (bouw)activiteiten, bestaan op voorhand geen belemmeringen voor het in behandeling nemen en verlenen van een Wnb-vergunning. De huidige Wnb-vergunningaanvraag wordt aangevuld met de uitgevoerde berekening met de Aerius Calculator en een ecologische onderbouwing. Gelet op het vorenstaande bestaat er voldoende zekerheid over de uitvoerbaarheid van het vast te stellen wijzigingsplan.	
Zienswijze 4 – particulier 1. <u>Geluidshinder</u> Voor de locatie van de windmolens wordt de minimale afstand tot omwonenden gekozen (in dit geval 500 meter). Betrokkenen vinden dit niet acceptabel, vooral niet omdat er in Vlissingen-Oost nog een heleboel plaatsen zijn waar geen omwonenden zijn die direct hinder ondervinden van de turbines. Pas als op die locaties molens zijn geplaatst mag er naar de mening van betrokkenen gekeken worden naar de voor hen dichterbij gelegen locaties.	Er bestaat geen vaste minimale afstand tot woningen. Deze afstand moet zodanig worden gekozen dat aan geldende criteria en regelgeving wordt voldaan. De afweging voor de situering van windturbines binnen de grenzen van de bestaande bedrijfslocatie van C.RO is tot stand gekomen op basis van meerdere factoren, zoals: - de noodzakelijke afstand tussen turbines onderling; - de gebouwen van Damen (veiligheid items b.v. betreffende windturbine bladbelasting); - de ligging van de op het bedrijventerrein aanwezige hogedruk aardgastransportleiding gasleiding (eis van Gasunie); - de eisen vanuit de bedrijfsvoering van C.RO - noodzakelijke afstand tot woningen buiten het bedrijventerrein. Ook is het gehele zeehaven- en industrieterrein een concentratiegebied voor windenergie, toegewezen door de provincie Zeeland, waardoor de lokale initiatiefnemers binnen de beschikbare ruimte, de reeds aanwezige en toekomstige bedrijfsactiviteiten en binnen de veiligheidsnormen van bijvoorbeeld de kabels en leidingen zoeken naar locaties die in overeenstemming zijn met de wettelijke normen. Een zienswijze van de grondeigenaar (C.RO Ports Nederland BV) heeft geleid tot een wijziging ten opzichte van het ontwerp-wijzigingsplan. Het aantal windturbines bedraagt 5 in plaats van 6.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor het wijzigingsplan.
2. <u>Samenhang met steeds drukker wordende verkeer op N254.</u>		

Ook vragen betrokkenen zich af of bij de mogelijke geluidshinder wel voldoende rekening gehouden is met de omwonenden nu de verwachting is dat het verkeer op de N254 nog zal toenemen de komende jaren. Vooral de samenhang van deze factoren geeft een behoorlijke druk op de leefomgeving van de direct omwonenden.	In het kader van een goede ruimtelijke ordening is inzicht gegeven in de cumulatieve geluidbelasting ná realisatie van de windturbines. Hierbij is rekening gehouden met bestaande en beoogde windturbines, wegverkeerslawaai en industrielawaai vanwege het haven- en industrieterrein. Hieruit blijkt dat na uitvoering van het wijzigingsplan en realisatie van overige beoogde windturbines sprake is van een vergelijkbaar akoestisch klimaat (uitgedrukt in GES-score) als in de referentiesituatie. In paragraaf 4.3.4 van het wijzigingsplan wordt hier nader op ingegaan.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor het wijzigingsplan.
3. <u>Waardedaling van het onroerend goed.</u> Betrokkenen vragen zich af hoe de waardedaling van de woningen van de direct omwonenden wordt gecompenseerd.	Bij een veronderstelde waardedaling ten gevolge van een planologische maatregel kan, binnen vijf jaar na het onherroepelijk worden van het wijzigingsplan, bij het college van burgemeester en wethouders van Vlissingen een gemotiveerde aanvraag voor een tegemoetkoming in schade worden ingediend. Dit recht is opgenomen in "Afdeling 6.1 Tegemoetkoming in schade" van de Wet ruimtelijke ordening. Bij de onafhankelijke beoordeling van een dergelijk verzoek, worden de mogelijkheden die golden binnen het vigerende bestemmingsplan meegewogen.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor het wijzigingsplan.
4. <u>Ontbreken van goede invulling om als buurtbewoners financieel mee te participeren in het plan.</u> Anders dan de initiatiefnemer doet vermoeden is er vooraf nauwelijks moeite gedaan om omwonenden bij het plan te betrekken om zo draagvlak te creëren. Het plan geeft tevens geen goede invulling aan de mogelijkheid van financiële participatie voor de buurtbewoners. Deze zouden hiervoor op een eerlijke, eenvoudige en evenwichtige wijze de gelegenheid moeten krijgen, zodat ze niet alleen de nadelen, maar ook voordelen kunnen ondervinden van het plan.	Het gebied is aangewezen als provinciale concentratielocatie voor windenergie. Met het vigerende bestemmingsplan Zeehaven- en industrieterrein Sloe 2018 is de ontwikkeling van windenergie, met inzet van de binnenplanse wijzigingsbevoegdheid, in het gehele plangebied mogelijk gemaakt. Afwegingen ten aanzien van effecten van windenergie op bijvoorbeeld ecologie en leefomgevingskwaliteit (zoals maximale bouwhoogte) hebben deels reeds plaatsgevonden bij de voorbereiding van het vigerende bestemmingsplan en bijbehorende planMER. Voor wat betreft financiële participatie zijn de afspraken tussen gemeente en initiatiefnemer vastgelegd in de anterieure overeenkomst. Met de initiatiefnemer is overeengekomen dat een omgevingsfonds wordt ingericht waaraan jaarlijks een betaling wordt gedaan door initiatiefnemer. Dit omgevingsfonds zal nader worden uitgewerkt nadat Eneco en Damen Shipyards een analyse hebben gemaakt waarbij de gezamenlijke uitgangspunten die zij willen hanteren vastgelegd zijn. De inbreng van de belanghebbenden in het gebied zullen worden meegenomen in de te maken afwegingen. Dit leidt tot een concreet plan van aanpak voor dit project, waarvan het omgevingsfonds de basis vormt. Key stakeholders zijn in ieder geval de omwonenden binnen 800 meter afstand van de windturbines. In dit traject organiseren de initiatiefnemers een informatiebijeenkomst om de plannen, het proces en de meerjarige organisatie toe te lichten.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor het wijzigingsplan.
5. <u>Meer gebied-gebonden bijdrage ter compensatie van de impact.</u>		

Het voorstel is nu om per opgewekte hoeveelheid stroom de beide dorpsverenigingen van Ritthem en Nieuw- en Sint Joosland een vergoeding te geven ter compensatie van de impact die het plan voor de directe omgeving heeft. Deze voorgestelde vergoeding voor de compensatie zou meer gebied gebonden moeten zijn. De direct omwonenden ondervinden de meeste impact van het plan en hebben dan ook het meeste recht op deze vergoeding.	In aanvulling op hetgeen hierover bij punt 4 is opgenomen, merken wij het volgende op. Over de honorering van projecten vanuit het in te stellen omgevingsfonds kunnen vertegenwoordigers vanuit de omgeving hierover in overleg treden met de beheerder van het fonds, dus de initiatiefnemer, en voorstellen doen. Naast de afspraak over afdrachten aan een omgevingsfonds past initiatiefnemer, conform zijn beleid, vrijwillig een 'burenregeling' toe waarmee individuele omwonenden binnen 800 meter van het windpark een vergoeding wordt aangeboden als tegemoetkoming in de energierekening.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor het wijzigingsplan.
Zienswijze 5 – Particulier		
1. Betrokkene wijst erop dat, om radarverstoring te voorkomen, post Wemeldinge operationeel moet zijn voordat een windturbine gerealiseerd wordt.	Dit is correct. Dit punt is ook door Defensie tevens benadrukt in de door haar verstrekte verklaring van geen bedenkingen (vvgb) voor het plan. Realisatie en het operationeel zijn van het radarstation Wemeldinge is als voorschrift opgenomen in de omgevingsvergunning.	Dit onderdeel van de zienswijze is voor kennisgeving aangenomen, er zijn geen gevolgen voor het wijzigingsplan.
2. Om overlast voor omwonenden zoveel mogelijk te beperken vraagt betrokken te kiezen voor: - de meest stille turbine; - zo mogelijk ook de kleinste.	Omdat het definitieve windturbintype in de vergunningfase nog niet bekend is, wordt de omgevingsvergunning afgegeven op een bandbreedte (bovengrens en ondergrens voor afmetingen). De keuze voor een windturbine (leverancier) wordt gemaakt door de initiatiefnemer, nadat de noodzakelijke vergunningen zijn verkregen en SDE+ subsidie is toegekend. Er zal zorgvuldig naar de keuze van de het type windturbine worden gekeken. Na de keuze van een definitief windturbintype zal een actualisatiemelding in het kader van het Activiteitenbesluit worden gedaan. Met deze actualisatiemelding wordt aangetoond dat het uiteindelijk gekozen windturbintype: - voldoet aan de wettelijke normen; - past binnen de vergunde bandbreedte. Wij kunnen in de exploitatiefase jaarlijks monitoringsgegevens opvragen waarmee wij kunnen controleren of aan de voorschriften van de omgevingsvergunning en wettelijke grenswaarden wordt voldaan. Dit is nader uiteengezet in de memo 'Toetsing en handhaving geluid van windturbines' van 24 september 2019, die als bijlage 1 wordt toegevoegd aan deze antwoordnota. Voor nadere informatie verwijzen wij betrokkene naar deze bijlage.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt in zoverre tegemoet gekomen dat er ten aanzien van het aspect geluid een aanvullend memo is opgesteld 'Toetsing en handhaving geluid van windturbines', dat als bijlage 1 bij deze antwoordnota gevoegd (en daarmee tevens een bijlage bij het wijzigingsplan vormt).
3. Betrokkene zou het liefst weten voor welke turbine gekozen gaat worden. Er kan dan eens naar het geluid worden geluisterd, zodat niet alleen op het akoestisch onderzoek hoeft te worden afgegaan.	In Zeeland zijn diverse windturbintypes geplaatst met een tiphoogte van circa 150 meter. Deze windturbines kunnen worden bezocht om een indruk te krijgen van het geluid. Een voorbeeld betreft het windpark bestaande uit 4 turbines parallel aan de Europaweg-Zuid. Wel willen wij erop wijzen dat een deel van het waar te nemen geluid, binnen het plangebied of elders, wordt veroorzaakt door andere factoren dan de turbine. Eenzelfde turbine op een andere locatie geeft in het totaalbeeld van de omgeving dan ook een andere beleving van de geluidsbelasting.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor het wijzigingsplan.

	De initiatiefnemer bepaalt of hij in deze fase van de procedure al één specifiek windturbintype aanvraagt. Wij beoordelen de aanvraag, in dit geval een verzoek om een (inmiddels) vijftal turbines binnen een bepaalde bandbreedte toe te staan. Wij vinden een dergelijk verzoek niet onredelijk, mede omdat er tussen het verlenen van de omgevingsvergunning in deze fase en de daadwerkelijke plaatsing de nodige tijd kan verstrijken. Daardoor is het mogelijk dat een specifiek vergund type turbine verouderd is of een nieuw of verder ontwikkeld type beter aan de eisen kan voldoen. De uiteindelijk te plaatsen turbine moet in ieder geval passen binnen de vergunde kaders, mede omdat de onderzoeken daarop zijn gebaseerd.	
4. Het akoestisch onderzoek/het gebruikte rekenmodel is naar de mening van betrokkene onvolledig en daarom onjuist. Hij voert hiertoe de volgende argumenten aan: a. Niet blijkt dat crossterrein in het onderzoek is opgenomen, deze voorziening heeft wel een milieuvergunning. b. Het laagfrequent geluid zit in een gebied waarin weinig mogelijkheden zijn voor geluidsisolatie. Het verzoek is om te kiezen voor een turbine die in dit frequentiebereik zo min mogelijk overlast veroorzaakt.	a. De motorcrossvereniging maakt onderdeel uit van het gezondeer industrieterrein. Het crossterrein is dan ook onderdeel van het akoestisch rekenmodel voor de industriële geluidzone en op die manier meegenomen in de berekening van de cumulatieve geluidbelasting nabij woningen in de omgeving van het beoogde windpark. b. Een gedeelte van het geluid dat windturbines produceren heeft een frequentie van 4-100 Hz en wordt daarom geclassificeerd als laagfrequent geluid. De laagfrequente component is maar een klein gedeelte van het totale geluid van de windturbines. Weliswaar is op grotere afstand van de windturbines (en/of binnenshuis) het percentuele aandeel gestegen (doordat hogere tonen sterker afzwakken in de lucht en beter worden tegengehouden door muren en andere obstakels), maar in absolute zin blijkt uit de praktijk dat de 47 dB Lden-norm garandeert dat het laagfrequente geluidsniveau tot niet-significante niveaus beperkt blijft.	Aan deze onderdelen van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor het wijzigingsplan.
5. 9% van de woningen, waaronder die van betrokkene, zal overlast ondervinden van de turbines. De turbines zijn zo dicht mogelijk bij de woningen geplaatst, waarbij de grens is opgezocht voor de maximaal toelaatbare overlast voor de omwonenden. Een plaatsing verder op het terrein zou de overlast beperken.	De afweging voor de situering van windturbines binnen de grenzen van de bestaande bedrijfslocatie van C.RO is tot stand gekomen op basis van meerdere factoren, zoals: - de noodzakelijke afstand tussen turbines onderling; - de gebouwen van Damen (veiligheid items b.v. betreffende windturbine bladbelasting); - de ligging van de op het bedrijventerrein aanwezige hogedruk aardgastransportleiding gasleiding (eis van Gasunie); - de eisen vanuit de bedrijfsvoering van C.RO - noodzakelijke afstand tot woningen buiten het bedrijventerrein. Voor wat betreft de afstand van de woning van betrokkenen tot de windturbine is overwogen dat deze voldoet aan de daarvoor geldende criteria en regelgeving. Dit betekent niet dat in alle gevallen de minimale afstand van een windturbine tot een woning 500 meter bedraagt, maar dat <i>in deze situatie</i> berekend is dat de windturbine op ten minste 500 meter van de woning dient te worden geplaatst. Het uitgangspunt voor	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor het wijzigingsplan.

	de berekening is de wettelijke geluidsnorm (Lden norm). Ook is het gehele zeehaven- en industrieterrein een concentratiegebied voor windenergie, toegewezen door de provincie Zeeland, waardoor de lokale initiatiefnemers binnen de beschikbare ruimte, de reeds aanwezige en toekomstige bedrijfsactiviteiten en binnen de veiligheidsnormen van bijvoorbeeld de kabels en leidingen zoeken naar locaties die in overeenstemming zijn met de wettelijke normen. Een zienswijze van de grondeigenaar (C.RO Ports Nederland BV) heeft geleid tot een wijziging ten opzichte van het ontwerp-wijzigingsplan. Het aantal windturbines bedraagt 5 in plaats van 6.	
6. Gevraagd wordt hoe de controle op het veroorzaakte geluid geborgd wordt en wat er wordt ondernomen als er wel sprake blijkt van geluidsoverlast. Daarnaast wordt gevraagd of de straks gekozen turbine wel aan de eisen voldoet.	Door een geautomatiseerd systeem van monitoring van geluid, dat door een onafhankelijk bedrijf is ontwikkeld, in de windturbines te plaatsen worden automatisch en continue de voor de geluidemissie relevante gegevens (de emissieterm LE en windsnelheid op ashoogte) verzameld en geregistreerd. Deze gegevens zijn opvraagbaar door de RUD, waarmee zij kan controleren of (en handhaven dat) de windturbines tijdens de exploitatiefase aan de wettelijke normen voldoen. Voor nadere informatie hierover verwijzen wij betrokkene nogmaals naar bijlage 1.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor het wijzigingsplan.
7. Het opzoeken van alle grenzen, gaat ten koste van het leefgenot van betrokkene.	De locatiekeuze is toegelicht bij punt 5. In aanvulling hierop hebben wij overwogen dat bescherming van het woon- en leefklimaat deel uitmaakt van de belangenafweging die heeft plaatsgevonden bij de voorbereiding van het wijzigingsplan. Om deze afweging te kunnen maken zijn effecten op het woon- en leefklimaat vooraf onderzocht (geluid, slagschaduw etc.). Deze onderzoeken maken deel uit van het wijzigingsplan. Nu uit de onderzoeken blijkt dat de turbines binnen de wettelijke grenzen kunnen worden geplaatst en gelet op de ligging van de windturbines op het industrieterrein Vlissingen-Oost (bestaande geluidsbelasting, invloeden van bijvoorbeeld licht en verkeersbewegingen als gevolg van de bedrijvigheid) zijn wij van mening dat het leefgenot van betrokkene niet onevenredig wordt aangetast. Hierbij is in de overwegingen betrokken dat het industrieterrein is aangewezen als concentratiegebied voor windenergie.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor het wijzigingsplan.
8. Naar de mening van betrokkene kan de omgevingsvergunning niet worden verleend, omdat het akoestisch onderzoek niet volledig is. Het rapport toont nergens aan dat er door de loodsen van bijv. Damen geen weerkaatsing van het geluid plaatsvindt, met een toename van het geluid als gevolg. Als de tabel met tip- en ashoogte en rotordiameter wordt gezien, acht betrokkene de kans dat de turbines voor de loodsen langs draaien meer dan 75%.	Volgens de RUD en een tweede onafhankelijk deskundig adviesbureau, LBP Sight (zie bijlage 2) is, gezien de ligging en onderlinge afstand tussen de windturbines, de loodsen én de omliggende woningen, het effect van de weerkaatsing van windturbinegeluid op de loodsen van Damen verwaarloosbaar. In het algemeen is reflectie tegen een gebouw als gevolg van windturbinegeluid alleen relevant als woningen zich binnen circa 50 m bevinden van grote of hoge gebouwen. Dit is hier niet het geval.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt in zoverre tegemoet gekomen dat in een notitie de geluidsgevolgen nader zijn toegelicht. Deze notitie van 27 september 2019 wordt als bijlage 2 bij deze antwoordnota gevoegd (en vormt daarmee tevens een bijlage bij het wijzigingsplan).
9. Het rekenmodel is als gevolg hiervan naar de mening van betrokkene onvolledig. Hij vreest dat er toch een toename ontstaat van geluid, omdat nog niet bekend	Gelet op hetgeen hiervoor onder punt 8 is overwogen, is er geen grond om aan te nemen dat het rekenmodel niet volledig	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt in zoverre tegemoet gekomen dat er ten

is welk type windturbine wordt geplaatst. Nu dat niet bekend is, is het ook naar zijn mening niet te berekenen. Verzocht wordt de reactie te onderbouwen met cijfers.	is. Het feit dat het te bouwen windturbintype nog niet bekend is, betekent niet dat geluidwaarden niet berekend kunnen worden. Op basis van gecertificeerde gegevens van windturbintypen zijn geluidberekeningen uitgevoerd voor een tweetal windturbintypen waarmee de bandbreedte voor geluidwaarden op leefniveau inzichtelijk te gemaakt. Voor alle windturbintypen binnen de bandbreedte is in het onderzoek gemotiveerd dat aan de grenswaarden voor geluid van windturbines kan worden voldaan, mede omdat het mogelijk is het bronvermogen terug te brengen. Na de keuze van een definitief windturbintype zal een actualisatiemelding in het kader van het Activiteitenbesluit worden gedaan. Met deze actualisatiemelding wordt aangetoond dat het uiteindelijk gekozen windturbintype: - voldoet aan de wettelijke normen; - past binnen de vergunde bandbreedte. (Zie ook bijlage 1.)	aanzien van het aspect geluid een aanvullend memo is opgesteld 'Toetsing en handhaving geluid van windturbines', dat als bijlage 1 bij deze antwoordnota gevoegd (en daarmee tevens een bijlage bij het wijzigingsplan vormt).
10. De mogelijke hinder door slagschaduw 's nachts als gevolg van de verlichting bij Damen komt nergens aan de orde. Op deze locatie liggen regelmatig schepen binnen met veel verlichting op de brug. Als deze verlichting 's nachts brandt, vreest betrokkene door het draaien van de turbines een vuurtoreneffect. Als van een dergelijk effect sprake blijkt, hoe wordt dit dan voorkomen (en gehandhaafd).	De lichtintensiteit van verlichting op het zeehaven- en industrieterrein Sloe is niet zodanig van aard dat bij het onderbreken van de lichtbaan (als gevolg van de bewegende wieken) een vorm van slagschaduw optreedt vergelijkbaar met slagschaduw die optreedt als gevolg van de bewegende wieken voor de zon. Het is wel zo dat wanneer de bewegende wieken in de nachtperiode voor de verlichting langs draaien er geen continu zicht op de lampen is. Dat gegeven is echter niet ruimtelijk relevant, er is geen sprake van feitelijke gevolgen voor de woon- en leefsituatie van omwonenden.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor het wijzigingsplan.
11. In de risicoanalyse wordt voorbij gegaan aan het crossterrein dat als gevoelig risicovol object moet worden aangemerkt. De benadering is dan ook onvolledig.	Het crossterrein kan als beperkt kwetsbaar object worden gekwalificeerd. In artikel 1 van het Besluit externe veiligheid inrichtingen is een definitie opgenomen van een beperkt kwetsbaar object: sport- en kampeerterreinen en terreinen bestemd voor recreatieve doeleinden, voor zover zij niet bestemd zijn voor het verblijf van meer dan 50 personen gedurende meerdere aaneengesloten dagen. Het crossterrein is in zijn geheel buiten de 10⁻⁵ contouren van de beoogde windturbines gelegen. Er is dan ook geen grond aan te nemen dat in de risicoanalyse onvoldoende rekening is gehouden met het crossterrein.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor het wijzigingsplan.
12. Betrokkene verzoekt op het aspect 'laagfrequent geluid' een 0-meting uit te voeren.	Wij zien op voorhand geen aanleiding voor het (laten) uitvoeren van geluidmetingen nu uit het akoestisch onderzoek blijkt dat ter plaatse van woningen aan de grenswaarden voor geluid van windturbines wordt voldaan. Dat geldt ook voor het aandeel laagfrequente geluidgolven binnen het geluidsspectrum van windturbines. De geluidsemisatie van de windturbine zal, na plaatsing, worden gemeten. Zo kan de initiatiefnemer controleren of deze overeenkomt met de door de fabrikant opgegeven specificaties. Ervan uitgaande dat dat het geval is, past de geluidsbelasting binnen het opgestelde rekenmodel dat immers gebaseerd is op diezelfde specificaties.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor het wijzigingsplan.

	Een onderdeel van de specificaties die een fabrikant opgeeft is het geluidsspectrum van de windturbine.	
13. Mogelijk ontstaat er ook een weerkaatsing van geluid op zonnepanelen. Er zijn plannen hiervoor in de directe omgeving en betrokkene wil graag weten wat de gevolgen zijn voor het wijzigen van de ondergrond van zacht in hard.	Bestaande zonneparken zijn met bijbehorende bodemfactor (hard) ingevoerd in het akoestisch model. Initiatieven voor zonnepanelen waarvoor nog geen besluitvorming wordt voorbereid, worden niet als autonome ontwikkeling beschouwd in voorliggend plan. Er is immers geen concreet zicht op de realisatie van het initiatief. De situatie is veeleer omgekeerd, bij mogelijk toekomstige realisatie van de zonneparken zal ten behoeve van de onderzoeken die daarvoor moeten worden uitgevoerd, uitgegaan worden van de situatie dat de met dit wijzigingsplan beoogde turbines aanwezig zijn.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor het wijzigingsplan.
14. Betrokkene concludeert dat het rapport zo is opgesteld dat de uiterste grenzen zijn opgezocht. Door niet alle juiste parameters in te vullen, vreest betrokkene voor maximale overlast ten gunste van maximale opbrengst voor de initiatiefnemers.	Voor een inhoudelijke reactie op dit onderdeel verwijzen wij naar hetgeen onder de punten 7 en 9 is opgenomen.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor het wijzigingsplan.
15. Het voorgestelde vergoedingstelsel vindt betrokkene onvoldoende. Naar zijn mening zou een verdeling naar rato van de te verwachten overlast passend zijn tegen 3x het voorgestelde tarief van € 0,40.	De afspraken met initiatiefnemer over afdrachten aan een omgevingsfonds zijn mede gebaseerd op de NWEA gedragscode. Daarnaast wordt door initiatiefnemer vrijwillig een burenpakket aan de direct omwonenden (woningen gelegen binnen een afstand van 500 meter tot 800 meter) aangeboden.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor het wijzigingsplan.
16. Er wordt te gemakkelijk voorbij gegaan aan de gevolgen voor omwonenden.	Voor een inhoudelijke reactie op dit onderdeel verwijzen wij naar hetgeen onder de punten 5 en 7 is opgenomen	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor het wijzigingsplan.
Zienswijze 6 – Dorpsvereniging Nieuwland		
1. Om een goede zienswijze in te kunnen dienen is het van belang dat alle onderzoeken volledig zijn, wat volgens de vereniging niet het geval is. Als bekend is welke turbine gekozen gaat worden, kan eens naar het geluid worden geluisterd, zodat niet alleen op het akoestisch onderzoek hoeft te worden afgegaan.	In Zeeland zijn diverse windturbintypes geplaatst met een tiphoogte van circa 150 meter. Deze windturbines kunnen worden bezocht om een indruk te krijgen van het geluid. Een voorbeeld betreft het windpark bestaande uit 4 turbines parallel aan de Europaweg-Zuid. Wel willen wij erop wijzen dat een deel van het waar te nemen geluid, binnen het plangebied of elders, wordt veroorzaakt door andere factoren dan de turbine. Eenzelfde turbine op een andere locatie geeft in het totaalbeeld van de omgeving dan ook een andere beleving van de geluidsbelasting. De initiatiefnemer bepaalt of hij in deze fase van de procedure al één specifiek windturbintype aanvraagt. Wij beoordelen de aanvraag, in dit geval een verzoek om een (inmiddels) vijftal turbines binnen een bepaalde bandbreedte toe te staan. Wij vinden een dergelijk verzoek niet onredelijk, mede omdat er tussen het verlenen van de omgevingsvergunning in deze fase en de daadwerkelijke plaatsing de nodige tijd kan verstrijken. Daardoor is het mogelijk dat een specifiek vergund type turbine verouderd is of een nieuw of verder ontwikkeld type beter aan de eisen kan voldoen. De uiteindelijk te plaatsen turbine moet in ieder geval passen binnen de vergunde kaders, mede omdat de onderzoeken daarop zijn gebaseerd.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor het wijzigingsplan.

2. Het akoestisch onderzoek/het gebruikte rekenmodel is naar de mening van de vereniging onvolledig en daarom onjuist. Hij voert hiertoe de volgende argumenten aan: a. Niet blijkt dat crossterrein in het onderzoek is opgenomen, deze voorziening heeft wel een milieuvergunning. b. Het laagfrequent geluid zit in een gebied waarin weinig mogelijkheden zijn voor geluidsisolatie. Het verzoek is om te kiezen voor een turbine die in dit frequentiebereik zo min mogelijk overlast veroorzaakt.	a. De motorcrossvereniging maakt onderdeel uit van het gezoneerd industrieterrein. Het crossterrein is dan ook onderdeel van het akoestisch rekenmodel voor de industriële geluidzone en op die manier meegenomen in de berekening van de cumulatieve geluidbelasting nabij woningen in de omgeving van het beoogde windpark. b. Een gedeelte van het geluid dat windturbines produceren heeft een frequentie van 4-100 Hz en wordt daarom geclassificeerd als laagfrequent geluid. De laagfrequente component is maar een klein gedeelte van het totale geluid van de windturbines. Weliswaar is op grotere afstand van de windturbines (en/of binnenshuis) het percentuele aandeel gestegen (doordat hogere tonen sterker afzakken in de lucht en beter worden tegengehouden door muren en andere obstakels), maar in absolute zin blijkt uit de praktijk dat de 47 dB Lden-norm garandeert dat het laagfrequente geluidsniveau tot niet-significante niveaus beperkt blijft.	Aan deze onderdelen van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor het wijzigingsplan.
3. 9% van de woningen zal overlast ondervinden van de turbines. De turbines zijn zo dicht mogelijk bij de woningen geplaatst, waarbij de grens is opgezocht voor de maximaal toelaatbare overlast voor de omwonenden. Een plaatsing verder op het terrein zou de overlast beperken.	De afweging voor de situering van windturbines binnen de grenzen van de bestaande bedrijfslocatie van C.RO is tot stand gekomen op basis van meerdere factoren, zoals: - de noodzakelijke afstand tussen turbines onderling; - de gebouwen van Damen (veiligheid items b.v. betreffende windturbine bladbelasting); - de ligging van de op het bedrijventerrein aanwezige hogedruk aardgastransportleiding gasleiding (eis van Gasunie); - de eisen vanuit de bedrijfsvoering van C.RO; - noodzakelijke afstand tot woningen buiten het bedrijventerrein. Voor wat betreft de afstand van de woning van betrokkenen tot de windturbine is overwogen dat deze voldoet aan de daarvoor geldende criteria en regelgeving. Dit betekent niet dat in alle gevallen de minimale afstand van een windturbine tot een woning 500 meter bedraagt, maar dat <i>in deze situatie</i> berekend is dat de windturbine op ten minste 500 meter van de woning dient te worden geplaatst. Het uitgangspunt voor de berekening is de wettelijke geluidsnorm (Lden norm). Ook is het gehele zeehaven- en industrieterrein een concentratiegebied voor windenergie, toegewezen door de provincie Zeeland, waardoor de lokale initiatiefnemers binnen de beschikbare ruimte, de reeds aanwezige en toekomstige bedrijfsactiviteiten en binnen de veiligheidsnormen van bijvoorbeeld de kabels en leidingen zoeken naar locaties die in overeenstemming zijn met de wettelijke normen. Een zienswijze van de grondeigenaar (C.RO Ports Nederland BV) heeft geleid tot een wijziging ten opzichte van het ontwerp-wijzigingsplan. Het aantal windturbines bedraagt 5 in plaats van 6.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor het wijzigingsplan.

4.	Gevraagd wordt hoe de controle op het veroorzaakte geluid geborgd wordt en wat er wordt ondernomen als er wel sprake blijkt van geluidsoverlast. Daarnaast wordt gevraagd of de straks gekozen turbine wel aan de eisen voldoet. Zeker als turbines ouder worden, wordt gevreesd dat ze meer overlast gaan geven.	Door een geautomatiseerd systeem van monitoring van geluid, dat door een onafhankelijk bedrijf is ontwikkeld, in de windturbines te plaatsen worden automatisch en continue de voor de geluidemissie relevante gegevens (de emissieterm LE en windsnelheid op ashoogte) verzameld en geregistreerd. Deze gegevens zijn opvraagbaar door de RUD, waarmee zij kan controleren of (en handhaven dat) de windturbines tijdens de exploitatiefase aan de wettelijke normen voldoen. Voor nadere informatie hierover verwijzen wij betrokkene naar bijlage 1.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor het wijzigingsplan.
5.	Het opzoeken van alle grenzen, gaat ten koste van het leefgenot van omwonenden.	De locatiekeuze is toegelicht bij punt 5. In aanvulling hierop hebben wij overwogen dat bescherming van het woon- en leefklimaat deel uitmaakt van de belangenafweging die heeft plaatsgevonden bij de voorbereiding van het wijzigingsplan. Om deze afweging te kunnen maken zijn effecten op het woon- en leefklimaat vooraf onderzocht (geluid, slagschaduw etc.). Deze onderzoeken maken deel uit van het wijzigingsplan. Nu uit de onderzoeken blijkt dat de turbines binnen de wettelijke grenzen kunnen worden geplaatst en gelet op de ligging van de windturbines op het industrieterrein Vlissingen-Oost (bestaande geluidsbelasting, invloeden van bijvoorbeeld licht en verkeersbewegingen als gevolg van de bedrijvigheid) zijn wij van mening dat het leefgenot van omwonenden niet onevenredig wordt aangetast. Hierbij is in de overwegingen betrokken dat het industrieterrein is aangewezen als concentratiegebied voor windenergie.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor het wijzigingsplan.
6.	Naar de mening van de vereniging kan de omgevingsvergunning niet worden verleend, omdat het akoestisch onderzoek niet volledig is. Het rapport toont nergens aan dat er door de loodsen van bijv. Damen geen weerskaatsing van het geluid plaatsvindt, met een toename van het geluid als gevolg. Als de tabel met tip- en ashoogte en rotordiameter wordt bezien, acht betrokkene de kans dat de turbines voor de loodsen langs draaien meer dan 75%.	Volgens de RUD en een tweede onafhankelijk deskundig adviesbureau, LBP Sight (zie bijlage 2) is, gezien de ligging en onderlinge afstand tussen de windturbines, de loodsen én de omliggende woningen, het effect van de weerskaatsing van windturbinegeluid op de loodsen van Damen verwaarloosbaar. In het algemeen is reflectie tegen een gebouw als gevolg van windturbinegeluid alleen relevant als woningen zich binnen circa 50 m bevinden van grote of hoge gebouwen. Dit is hier niet het geval.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt in zoverre tegemoet gekomen dat in een notitie de geluidsgevolgen nader zijn toegelicht. Deze notitie van 27 september 2019 wordt als bijlage 2 bij deze antwoordnota gevoegd (en vormt daarmee tevens een bijlage bij het wijzigingsplan).
7.	Het rekenmodel is als gevolg hiervan naar de mening van betrokkene onvolledig. De vereniging vreest dat er toch een toename ontstaat van geluid, omdat nog niet bekend is welk type windturbine wordt geplaatst. Nu dat niet bekend is, is het ook naar hun mening niet te berekenen. Verzocht wordt de reactie te onderbouwen met cijfers.	Gelet op hetgeen hiervoor onder punt 8 is overwogen, is er geen grond om aan te nemen dat het rekenmodel niet volledig is. Het feit dat het te bouwen windturbintype nog niet bekend is, betekent niet dat geluidwaarden niet berekend kunnen worden. Op basis van gecertificeerde gegevens van windturbintypen zijn geluidberekeningen uitgevoerd voor een tweetal windturbintypen waarmee de bandbreedte voor geluidwaarden op leefniveau inzichtelijk te gemaakt. Voor alle windturbintypen binnen de bandbreedte is in het onderzoek gemotiveerd dat aan de grenswaarden voor geluid van windturbines kan worden voldaan, mede omdat het mogelijk is het bronvermogen terug te brengen.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor het wijzigingsplan.
8.	De mogelijke hinder door slagschaduw 's nachts als gevolg van de verlichting bij Damen komt nergens aan	De lichtintensiteit van verlichting op het zeehaven- en industrieterrein Sloe is niet	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet

de orde. Op deze locatie liggen regelmatig schepen binnen met veel verlichting op de brug. Als deze verlichting 's nachts brandt, vreest de vereniging door het draaien van de turbines een vuurtoreneffect. Als van een dergelijk effect sprake blijkt, hoe wordt dit dan voorkomen (en gehandhaafd).	zodanig van aard dat bij het onderbreken van de lichtbaan (als gevolg van de bewegende wieken) een vorm van slagschaduw optreedt vergelijkbaar met slagschaduw die optreedt als gevolg van de bewegende wieken voor de zon. Het is wel zo dat wanneer de bewegende wieken in de nachtperiode voor de verlichting langs draaien er geen continu zicht op de lampen is. Dat gegeven is echter niet ruimtelijk relevant, er is geen sprake van feitelijke gevolgen voor de woon- en leefsituatie van omwonenden.	tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor het wijzigingsplan.
9. In de risicoanalyse wordt voorbij gegaan aan het crossterrein dat als gevoelig risicovol object moet worden aangemerkt. De benadering is dan ook onvolledig.	Het crossterrein kan als beperkt kwetsbaar object worden gekwalificeerd. In artikel 1 van het Besluit externe veiligheid inrichtingen is een definitie opgenomen van een beperkt kwetsbaar object: sport- en kampeerterrinen en terreinen bestemd voor recreatieve doeleinden, voor zover zij niet bestemd zijn voor het verblijf van meer dan 50 personen gedurende meerdere aaneengesloten dagen. Het crossterrein is in zijn geheel buiten de 10 ⁻⁵ contouren van de beoogde windturbines gelegen. Er is dan ook geen grond aan te nemen dat in de risicoanalyse onvoldoende rekening is gehouden met het crossterrein.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor het wijzigingsplan.
10. De vereniging verzoekt op het aspect 'laagfrequent geluid' een 0-meting uit te voeren.	Wij zien op voorhand geen aanleiding voor het (laten) uitvoeren van geluidmetingen nu uit het akoestisch onderzoek blijkt dat ter plaatse van woningen aan de grenswaarden voor geluid van windturbines wordt voldaan. Dat geldt ook voor het aandeel laagfrequente geluidgolven binnen het geluidsspectrum van windturbines. De geluidsemissie van de windturbine zal, na plaatsing, worden gemeten. Zo kan de initiatiefnemer controleren of deze overeenkomst met de door de fabrikant opgegeven specificaties. Ervan uitgaande dat dat het geval is, past de geluidsbelasting binnen het opgestelde rekenmodel dat immers gebaseerd is op diezelfde specificaties.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor het wijzigingsplan.
11. Mogelijk ontstaat er ook een weerkaatsing van geluid op zonnepanelen. Er zijn plannen hiervoor in de directe omgeving en de vereniging wil graag weten wat de gevolgen zijn voor het wijzigen van de ondergrond van zacht in hard.	Bestaande zonneparken zijn met bijbehorende bodemfactor (hard) ingevoerd in het akoestisch model. Initiatieven voor zonnepanelen waarvoor nog geen besluitvorming wordt voorbereid, worden niet als autonome ontwikkeling beschouwd in voorliggend plan. Er is immers geen concreet zicht op de realisatie van het initiatief. De situatie is veeleer omgekeerd, bij mogelijk toekomstige realisatie van de zonneparken zal ten behoeve van de onderzoeken die daarvoor moeten worden uitgevoerd, uitgegaan worden van de situatie dat de met dit wijzigingsplan beoogde turbines aanwezig zijn.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor het wijzigingsplan.
12. De vereniging concludeert dat het rapport zo is opgesteld dat de uiterste grenzen zijn opgezocht. Door niet alle juiste parameters in te vullen, vreest de vereniging voor maximale overlast voor omwonenden ten gunste van maximale opbrengst voor de initiatiefnemers.	Voor een inhoudelijke reactie op dit onderdeel verwijzen wij naar hetgeen onder de vorenstaande punten is opgenomen.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor het wijzigingsplan.
13. De voorgestelde vergoeding is voor Nieuw en St. Joosland van groter belang dan voor Ritthem. De vereniging vindt het voorgestelde bedrag ontoereikend en ziet graag een beter voorstel tegemoet.	De afspraken met initiatiefnemer over opdrachten aan een omgevingsfonds zijn mede gebaseerd op de NWEA gedragscode. Daarnaast wordt door initiatiefnemer vrijwillig een burenpakket	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor het wijzigingsplan.

	aan de direct omwonenden (woningen gelegen binnen een afstand van 500 meter tot 800 meter) aangeboden.	
14. De vereniging blijft zich zorgen maken over de leefbaarheid die steeds verder onder druk komt te staan.	Bescherming van het woon- en leefklimaat maakt deel uit van de belangenafweging die heeft plaatsgevonden bij de voorbereiding van het wijzigingsplan. Om deze afweging te kunnen maken zijn effecten op het woon- en leefklimaat vooraf onderzocht (geluid, slagschaduw etc.). Deze onderzoeken maken deel uit van het wijzigingsplan. Niet duidelijk is op welke aspecten betrokkene doelt als het gaat om een 'de leefbaarheid die steeds verder onder druk komt te staan'. Nu een nadere motivering ontbreekt en gelet op de ligging van de windturbines op het industrieterrein Vlissingen-Oost (bestaande geluidsbelasting, invloeden van bijvoorbeeld licht en verkeersbewegingen als gevolg van de bedrijvigheid) zijn wij van mening dat de 'leefbaarheid' van omwonenden niet onevenredig onder druk komt te staan. Hierbij is in de overwegingen betrokken dat het industrieterrein is aangewezen als concentratiegebied voor windenergie.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor het wijzigingsplan.
Zienswijze 7 – particulier		
Betrokkene heeft haar zienswijze pro forma ingediend, waarna zij tot 12 september 2019 in de gelegenheid is gesteld om haar gronden in te dienen. Bij brief van 12 september heeft betrokkene haar zienswijze aangevuld. Zij is van mening dat geen rekening is gehouden met de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State van 29 mei jl., waarbij het PAS niet meer als onderbouwing mag dienen voor ruimtelijke ontwikkelingen. Betrokkene ziet graag een nadere motivering met betrekking tot de stikstofdepositie die door het wijzigingsplan wordt veroorzaakt. Zonder een dergelijke motivering kan naar haar mening de gevraagde omgevingsvergunning niet worden verleend.	Na de publicatie van de nieuwe Aeriusscalculator, op 16 september 2019, is een berekening uitgevoerd. Hieruit blijkt een geringe toename van de stikstofdepositie. Ter plaatse van de stikstofgevoelige habitats waar met de Aeriusscalculator een bijdrage wordt berekend, is sprake van depositieruimte. Naar aanleiding hiervan heeft overleg plaatsgevonden tussen initiatiefnemer, gemeente en provincie. Gelet op de geringe extra depositie die plaatsvindt als gevolg van de uitvoering van het wijzigingsplan en de tijdelijke aard van de stikstofgerelateerde (bouw)activiteiten, bestaan op voorhand geen belemmeringen voor het in behandeling nemen en verlenen van een Wnb-vergunning. De huidige Wnb-vergunningaanvraag wordt aangevuld met de uitgevoerde berekening met de Aeriusscalculator en een ecologische onderbouwing. Gelet op het vorenstaande bestaat er voldoende zekerheid over de uitvoerbaarheid van het vast te stellen wijzigingsplan en kan de omgevingsvergunning worden verleend.	Aan de zienswijze wordt tegemoet gekomen. De toelichting van het wijzigingsplan wordt aangevuld.

2. Zienswijzen gericht tegen de ontwerp-omgevingsvergunning

Zienswijzen	Commentaar	Gevolgen voor plan
Zienswijze 1 – Rijksvastgoedbedrijf 1. Dank wordt uitgesproken voor de goede afspraken die zijn gemaakt om medewerking te kunnen verlenen aan het windpark. Deze zijn correct vertaald in het ontwerpwijzigingsplan.	Deze opmerking wordt voor kennisgeving aangenomen.	
2. In de ontwerp-omgevingsvergunning zijn in de voorschriften voorwaarden opgenomen voor wat betreft de radarverstoring, maar niet voor de zend- en ontvangstapparatuur van Markaz. Verzocht wordt om in de voorschriften bij de omgevingsvergunning op te nemen dat het windpark pas in gebruik mag worden genomen nadat het ministerie van Defensie goedkeuring heeft verleend voor de overschrijding van de maximale bouwhoogte van het windpark ten opzichte van de zend- en ontvangstapparatuur van Markaz.	Onverhoopt is het voorgestelde voorschrift voor de zend- en ontvangstinstallatie van Markaz niet in de ontwerpomgevingsvergunning opgenomen.	Toevoegen voorschrift voor de ingebruikname van de turbines in relatie tot de zend- en ontvangstinstallatie van Markaz aan de te verlenen omgevingsvergunning.
Zienswijze 2 – C.RO Ports Nederland BV 1. Zie zienswijze 1 gericht tegen het ontwerpwijzigingsplan. Er wordt in de zienswijze geen onderscheid gemaakt tussen de verschillende (ontwerp)besluiten.	Als gevolg van de tegen het wijzigingsplan gerichte zienswijze, is besloten de locatie WT1 van de verbeelding te verwijderen.	Windturbine nr. 1 wordt uit de aanvraag omgevingsvergunning verwijderd. Voor de gewijzigde aanvraag zal in het wijzigingsplan voor de relevante milieuthema's inzichtelijk worden gemaakt wat de gewijzigde effecten zijn.
Zienswijze 3 – De Lange CV en een particuliere betrokkene 1. Het niet opstellen van een milieu effectrapportage (MER) en het ontbreken van communicatie over dit plan met betrokkenen als direct omwonenden en direct naastgelegen bedrijf verbaast hen. Vooral ook omdat de gemeente Vlissingen en provincie Zeeland dit in andere gevallen nadrukkelijk voorschrijven.	In de Wet milieubeheer (Wm) en het bijbehorende Besluit m.e.r. zijn activiteiten genoemd waarvoor een milieueffectrapportage (MER) moet worden opgesteld. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen activiteiten waarvoor een m.e.r.-procedure moet worden doorlopen (m.e.r.-plicht) en activiteiten waarvoor het bevoegd gezag moet beoordelen of een m.e.r.-procedure al dan niet nodig is (m.e.r.-beoordelingsplicht). De oprichting, wijziging of uitbreiding van een windturbinepark is m.e.r.-beoordelingsplichtig. Deze activiteit is opgenomen in onderdeel D, categorie 22.2 van de bijlage bij het Besluit m.e.r. Bij een opgesteld vermogen van 15 MW (elektrisch) of meer, of bij een windpark bestaande uit 10 of meer windturbines, moet de m.e.r.-beoordelingsprocedure worden doorlopen. Voor het beoogde Windpark C.RO Vlissingen-Oost geldt dat de drempelwaarde van 15 MW wordt overschreden. Om die reden is voorafgaand aan de indiening van de omgevingsvergunningaanvraag een m.e.r.-beoordelingsprocedure doorlopen (waarop een m.e.r.-beoordelingsbesluit is gevolgd). Hieruit volgt dat, gelet de kenmerken van de activiteiten en de aard van het gebied, geen aanleiding bestaat voor het opstellen van een MER en het doorlopen van een m.e.r.-procedure. Het m.e.r.-beoordelingsbesluit maakt onderdeel uit van de procedure. Voor wat betreft de communicatie hebben wij in onderling overleg bepaald dat de initiatiefnemers dit voor hun rekening zouden nemen. Hierbij zouden de	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor de omgevingsvergunning of het daaraan ten grondslag liggende m.e.r.-beoordelingsbesluit.

	betrokken omwonenden, eigenaren / bewoners van woningen die gelegen zijn tussen de 500m en 800m van de ontwikkeling, persoonlijk door hen worden geïnformeerd. Voor zover ons bekend was met alle omwonenden gesproken. Naar aanleiding van de door betrokkenen ingediende zienswijzen hebben initiatiefnemers ons medegedeeld dat zij 3 keer, op verschillende uiteenlopende dagen, zowel in de ochtend als middag en avond op dit adres op bezoek geweest zijn, maar niemand hebben aangetroffen. Dit hebben zij ook gedaan bij de andere woningen die gelegen zijn tussen de 500m en 800m. Kennelijk heeft dit aan het overleg in de weg gestaan. Betrokkenen zijn echter niet in hun belangen geschaad, nu het ontbreken van een persoonlijk overleg er niet aan in de weg heeft gestaan dat zij tijdig hun zienswijzen indienden.	
2. Betrokkenen zijn van mening dat een MER noodzakelijke is op grond van de recente uitspraak (29 mei jl.) van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State over het Programma Aanpak Stikstof (PAS), waarbij activiteiten die extra stikstof uitstoten, niet meer als zodanig worden toegestaan, aangezien dit strijdig is met de Europese Habitatrichtlijn.	In aanvulling op hetgeen onder punt 1 is overwogen, merken wij het volgende op. Na de publicatie van de nieuwe Aeriusscalculator, op 16 september 2019, is een berekening uitgevoerd. Hieruit blijkt een geringe toename van de stikstofdepositie. Ter plaatse van de stikstofgevoelige habitats waar met de Aeriusscalculator een bijdrage wordt berekend, is sprake van depositieruimte. Naar aanleiding hiervan heeft overleg plaatsgevonden tussen initiatiefnemer, gemeente en provincie. Gelet op de geringe extra depositie die plaatsvindt als gevolg van de uitvoering van het wijzigingsplan en de tijdelijke aard van de stikstofgerelateerde (bouw)activiteiten, bestaan op voorhand geen belemmeringen voor het in behandeling nemen en verlenen van een Wnb-vergunning. De huidige Wnb-vergunningaanvraag wordt aangevuld met de uitgevoerde berekening met de Aeriuss Calculator en een ecologische onderbouwing. Gelet op het vorenstaande bestaat er voldoende zekerheid over de uitvoerbaarheid van het vast te stellen wijzigingsplan en kan de omgevingsvergunning worden verleend.	Aan de zienswijze wordt in zoverre tegemoet gekomen dat de toelichting van het wijzigingsplan wordt aangevuld. De te verlenen omgevingsvergunning wijzigt hierdoor niet.
3. Het gebied waarop de turbines geplaatst gaan worden, ligt een aantal meters boven het gebied van de direct omwonenden. Het hier toestaan van turbines van 150m tiphoogte leidt ten opzichte van de percelen van de direct omwonenden tot grotere tiphoogtes. Verzocht wordt de maximale tiphoogte naar beneden bij te stellen.	Op basis van het bestemmingsplan 'Zeehaven- en industrieterrein Sloe 2018' is de bouwhoogte van een windturbine gedefinieerd als 'de bouwhoogte van een windturbine wordt bij een windturbine met een horizontale as gemeten tussen het hoogste punt dat de rotor kan innemen en het peil (tiphoogte)'. Peil is gedefinieerd als 'de gemiddelde hoogte van het aansluitende afgewerkte bouwterrein'. Bovenstaande houdt in dat de bouwhoogte van de beoogde windturbines 150 meter mag zijn, gemeten vanaf de aansluitende gronden. Daarmee wordt aangesloten bij de hoogteregeling voor overige bouwwerken binnen het plangebied. Met een hoger gelegen maaiveld ter plaatse van de windturbines, houdt dit voor omwonenden in dat de turbines ten opzichten van het peil van hun woning hoger liggen. Gelet op de hoogte van de turbines en de afstand tot de woningen, is de invloed van deze meters beperkt. Eerst een substantiële verlaging van de tiphoogte zou waarneembaar zijn voor omwonenden, maar dit is gelet op de	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor de omgevingsvergunning.

	mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt niet aan de orde.	
4. Als direct aangrenzend akkerbouw bedrijf zijn betrokkenen rond het jaar 2000 begonnen met het ontwikkelen van een bescheiden windplan. Zowel gemeente Vlissingen als Provincie Zeeland waren hiervan op de hoogte, maar tot op heden hebben betrokkenen hiervoor geen steun ontvangen. Wel zijn betrokkenen op grond van dit plan zijn betrokkenen op 30 augustus 2017 door de Provincie benaderd of zij nog steeds windenergie op hun gronden zouden willen ontwikkelen, omdat met de mogelijke komst van de Marinierskazerne de kleine turbines aan de Fort de Ruiterweg verwijderd zouden moeten worden. Deze zouden dan op hun gronden geplaatst kunnen worden. De afgelopen jaren hebben betrokkenen en de andere betrokken professionele partijen hier veel tijd en geld in gestoken. Gemeente Vlissingen en Provincie Zeeland zijn hiervan volledig op de hoogte. De gemeente en provincie vonden dat betrokkenen met alle direct omwonenden in een vroeg stadium moesten communiceren en dat is ook gebeurd. Toch hebben de provincie, noch de gemeente over onderhavig windpark met betrokkenen gecommuniceerd.	Een project als het onderhavige past binnen alle gestelde provinciale en gemeentelijke beleidskaders, waardoor de noodzakelijke procedures tamelijk vlot doorlopen kunnen worden. Met het onderliggende bestemmingsplan was immers op deze locatie al de mogelijkheid om te komen tot windturbines opgenomen. Voor andere locaties gelden andere kaders, wat onzekerheid meebrengt over de aanvaardbaarheid en uitvoerbaarheid van een dergelijk initiatief. Naar aanleiding van de door betrokkenen ingediende zienswijzen hebben initiatiefnemers ons medegedeeld dat zij 3 keer, op verschillende dagen, zowel in de ochtend als middag en avond op dit adres op bezoek geweest maar niemand aantreffen. Wij hebben geen aanleiding te twifelen aan de serieuze pogingen die de initiatiefnemer heeft gedaan om met betrokkenen in contact te komen voor de procedure een aanvang nam.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor de omgevingsvergunning.
Op hun verzoek zijn betrokkenen in de gelegenheid gesteld hun zienswijze aan te vullen. Betrokkenen hebben hier bij brief van 2 september 2019 op gereageerd en hun zienswijze als volgt aangevuld: 5. Provincie Zeeland moet volgens de "Monitor Wind op Land 2018" eind 2020 570,5 MW windenergie op land hebben ontwikkeld. Op dit moment is 501,8 MW gerealiseerd. Ook het plan van betrokkenen had kunnen bijdragen aan het behalen van de doelstellingen. Het is voor hen onduidelijk waarom dit plan, en dat op het terrein van KSG, via de coördinatieregeling mogelijk versneld ontwikkeld gaan worden en waarom hun plan niet op dezelfde manier is behandeld. Betrokkenen zullen hiervoor planschade claimen.	Onderhavig plan wordt niet versneld ontwikkeld, het past binnen de beleidskaders (waaronder de wijzigingsregels van het bestemmingsplan, de aanwijzing van het industrieterrein als concentratiegebied voor windenergie en de gemeentelijke coördinatieregeling) en de initiatiefnemers hebben een concrete aanvraag ingediend. In verband met de subsidieregeling voor windenergie is het gewenst de gevraagde vergunning te verlenen voor eind oktober 2019. Een tegemoetkoming in schade is verbonden aan een waardevermindering van het onroerend goed en/of (toekomstige) bedrijfsactiviteiten. Het staat betrokkene vrij om een gemotiveerd verzoek om toekenning van deze schade in te dienen na het onherroepelijk worden van het wijzigingsplan.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor de omgevingsvergunning.
6. Ten aanzien van het gebruik van de coördinatieregeling hebben betrokkenen diverse vragen: - Waarom heeft de gemeenteraad hier voor het toepassen van de coördinatieregeling gekozen? - Voldoet dit plan eigenlijk wel aan de "Coördinatieverordening Wet ruimtelijke ordening Vlissingen 2013" / Mag de coördinatieregeling hier wel toegepast worden?	- De Wro biedt de mogelijkheid om de vergunningen met het wijzigingsplan gecoördineerd voor te bereiden. De gemeente Vlissingen past de coördinatieregeling toe op elk daarvoor in aanmerking komend initiatief als de initiatiefnemer dit wenst. Dit heeft o.a. het voordeel dat eventueel beroep tegen (één van) de besluiten meteen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State worden ingesteld en niet eerst bij de rechtbank. Het doorlopen van de beroepsprocedure kan hierdoor via minder instanties en dus sneller wordt doorlopen. - De gemeenteraad van Vlissingen heeft voor toepassing van de coördinatieregeling op 27 juni 2013 de 'Coördinatieverordening Wet ruimtelijke ordening Vlissingen 2013' vastgesteld. Op 18 juni 2019 hebben burgemeester en wethouders, ingevolge artikel 3 van deze verordening, besloten dat de van toepassing zijnde vergunningen voor het beoogde windpark gecoördineerd	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor de omgevingsvergunning.

- Past de aanvraag omgevingsvergunning bouwen voor dit plan niet nu al in het geldende bestemmingsplan? In dat geval zou het toepassen van de coördinatieregeling met alleen een nieuw bestemmingsplan neerkomen op het omzeilen van de reguliere omgevingsprocedure bouwen.	met het wijzigingsplan kunnen worden voorbereid en verleend. - Op basis van het bestemmingsplan 'Zeehaven- en industrieterrein Sloe 2018' zijn gronden ter plaatste van de aanduiding 'windturbine' bestemd voor een windturbine. De gronden van de beoogde windturbinelocaties van windpark C.RO Vlissingen-Oost hebben in het bestemmingsplan 'Zeehaven- en industrieterrein Sloe 2018' geen aanduiding 'windturbine'. Derhalve kan voor de beoogde locaties geen omgevingsvergunning voor de activiteit 'bouwen' voor windturbines worden verleend. Artikel 4.6.1 in het bestemmingsplan 'Zeehaven- en industrieterrein Sloe 2018' biedt ons de bevoegdheid het plan te wijzigen teneinde windturbines toe te staan op gronden zonder de aanduiding 'windturbine'. Om toepassing te geven aan deze wijzigingsbevoegdheid, dient een wijzigingsplan te worden opgesteld, waaruit blijkt dat aan de wijzigingsregels wordt voldaan. Met dit wijzigingsplan krijgen de gronden van de beoogde windturbineposities de aanduiding 'windturbine', waarna een omgevingsvergunning voor de activiteit 'bouwen' voor windturbines worden verleend. Deze vergunning wordt nu gecoördineerd met het wijzigingsplan verleend.	
Zienswijze 4 – particulier Betrokkene heeft haar zienswijze pro forma ingediend, waarna zij tot 12 september 2019 in de gelegenheid is gesteld om haar gronden in te dienen. Bij brief van 12 september heeft betrokkene haar zienswijze aangevuld. Zij is van mening dat geen rekening is gehouden met de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State van 29 mei jl., waarbij het PAS niet meer als onderbouwing mag dienen voor ruimtelijke ontwikkelingen. Betrokkene ziet graag een nadere motivering met betrekking tot de stikstofdepositie die door het wijzigingsplan wordt veroorzaakt. Zonder een dergelijke motivering kan naar haar mening de gevraagde omgevingsvergunning niet worden verleend.	Na de publicatie van de nieuwe Aeriusscalculator, op 16 september 2019, is een berekening uitgevoerd. Hieruit blijkt een geringe toename van de stikstofdepositie. Ter plaatse van de stikstofgevoelige habitats waar met de Aeriusscalculator een bijdrage wordt berekend, is sprake van depositieruimte. Naar aanleiding hiervan heeft overleg plaatsgevonden tussen initiatiefnemer, gemeente en provincie. Gelet op de geringe extra depositie die plaatsvindt als gevolg van de uitvoering van het wijzigingsplan en de tijdelijke aard van de stikstofgerelateerde (bouw)activiteiten, bestaan op voorhand geen belemmeringen voor het in behandeling nemen en verlenen van een Wnb-vergunning. De huidige Wnb-vergunningaanvraag wordt aangevuld met de uitgevoerde berekening met de Aeriuss Calculator en een ecologische onderbouwing. Gelet op het vorenstaande bestaat er voldoende zekerheid over de uitvoerbaarheid van het vast te stellen wijzigingsplan en kan de omgevingsvergunning worden verleend.	Aan de zienswijze wordt in zoverre tegemoet gekomen dat de toelichting van het wijzigingsplan wordt aangevuld. De omgevingsvergunning wijzigt hierdoor niet.
Zienswijze 5 – particulier 1. Betrokkene wijst erop dat de windturbines worden opgericht op een locatie waar wel een milieuvergunning op zit. Betrokkene is van mening dat de aangevraagde omgevingsvergunning niet verleend kan worden.	Door middel van een omgevingsvergunning voor een 'milieuneutrale verandering' zijn zes locaties t.b.v. de windturbineposities onttrokken aan de inrichting van de C.RO. Hierdoor worden de beoogde windturbines niet binnen de inrichting van C.RO gerealiseerd, maar vormen de windturbines een aparte inrichting.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor de omgevingsvergunning.
2. Betrokkene wijst erop dat de aanvraag niet compleet is omdat er met een aantal factoren geen rekening is gehouden:	Voor een inhoudelijk reactie op deze punten verwijzen wij naar hetgeen is overwogen bij zienswijze 5 op het	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn

- Het model turbines is niet bekend. Hoe kan betrokkene nu een gefundeerde zienswijze indienen? - Akoestische onderzoeken zijn niet volledig en er is geen rekening gehouden met de aanwezigheid van het motorcrosssterrein. - Betrokken vraagt welke modellen zijn gebruikt om weerkaatsing van geluid op de loodsen van Damen te meten/onderzoeken.	wijzigingsplan, die eveneens door betrokkene is ingediend.	geen gevolgen voor de omgevingsvergunning.
3. Betrokkene wijst erop dat er een MER moet worden opgesteld, daar er meer dan de toegestane hoeveelheid Kw opgesteld vermogen is voorzien.	In de Wet milieubeheer (Wm) en het bijbehorende Besluit m.e.r. zijn activiteiten genoemd waarvoor een milieueffectrapportage (MER) moet worden opgesteld. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen activiteiten waarvoor een m.e.r.-procedure moet worden doorlopen (m.e.r.-plicht) en activiteiten waarvoor het bevoegd gezag moet beoordelen of een m.e.r.-procedure al dan niet nodig is (m.e.r.-beoordelingsplicht). De oprichting, wijziging of uitbreiding van een windturbinepark is m.e.r.-beoordelingsplichtig. Deze activiteit is opgenomen in onderdeel D, categorie 22.2 van de bijlage bij het Besluit m.e.r. Bij een opgesteld vermogen van 15 MW (elektrisch) of meer, of bij een windpark bestaande uit 10 of meer windturbines, moet de m.e.r.-beoordelingsprocedure worden doorlopen. Voor het beoogde Windpark C.RO Vlissingen-Oost geldt dat de drempelwaarde van 15 MW wordt overschreden. Om die reden is voorafgaand aan de indiening van de omgevingsvergunningaanvraag een m.e.r.-beoordelingsprocedure doorlopen (waarop een m.e.r.-beoordelingsbesluit is gevolgd). Hieruit volgt dat, gelet de kenmerken van de activiteiten en de aard van het gebied, geen aanleiding bestaat voor het opstellen van een MER en het doorlopen van een m.e.r.-procedure. Het m.e.r.-beoordelingsbesluit maakt onderdeel uit van de procedure.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor de omgevingsvergunning of het daaraan ten grondslag liggende m.e.r.-beoordelingsbesluit.
4. Er zijn volgens betrokkenen wel degelijk milieubelastende activiteiten met het toenemen van geluid en slagschaduw. Zij acht de argumentatie dat er geen belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu zijn onjuist.	De te verwachten milieueffecten ten gevolge van het voornemen zijn voldoende in beeld gebracht in de aanmeldingsnotitie m.e.r.-beoordeling. Hoewel er milieueffecten optreden, zijn deze niet van dusdanige aard dat een volwaardige m.e.r.-procedure noodzakelijk is.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor de omgevingsvergunning.
5. Het afgeven van een vergunning met het ontbreken van diverse noodzakelijke onderzoeken en een aanwezige milieuvergunning is onmogelijk en wordt ook aan het feit voorbijgegaan dat het akoestisch rapport met betrekking tot bv. de motorcrossvereniging onvolledig is.	Voor een inhoudelijke reactie verwijzen wij naar hetgeen is overwogen bij de punten 1 en 2.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor de omgevingsvergunning.

3. Zienswijze gericht tegen het besluit op m.e.r. beoordelingsnotitie

Zienswijzen	Commentaar	Gevolgen voor plan
Zienswijze 1 – particulier 1. Betrokkene stelt dat hij, los van het voor te bereiden besluit, rechtstreeks in zijn belang wordt getroffen omdat hij, door het opzij zetten van alle regels, psychologische schade ondervindt, ongeacht de uitkomst van het besluit.	Het bezwaar van betrokkene is in het kader van de procedure tevens aangemerkt als een zienswijze. Het m.e.r.-beoordelingsbesluit is een voorbereidingsbesluit in de zin van artikel 6:3 van de Algemene wet bestuursrecht, waartegen geen zelfstandig bezwaar of beroep mogelijk is, <i>tenzij belanghebbenden hierdoor los van het voor te bereiden besluit rechtstreeks in hun belang worden getroffen.</i> Mogelijke psychologische effecten van de procedure zijn geen belang als hiervoor bedoeld. Een dergelijk, privaat, belang kan naar voren worden gebracht in het kader van de procedure waaraan het m.e.r.-beoordelingsbesluit ten grondslag ligt. Een belanghebbende, anders dan de initiatiefnemer, die het niet eens is met de gevolgde procedure, kan een zienswijze, bezwaar of beroep indienen bij het besluit in het kader waarvan de m.e.r.-beoordeling plaatsvond, i.c. het wijzigingsplan/de omgevingsvergunning. Deze regeling is in het leven geroepen om een initiatiefnemer, die, in afwijking van de door hen aangeleverde m.e.r.-beoordelingsnotitie, geconfronteerd wordt met een besluit van het bevoegd gezag dat inhoudt dat wél een MER/m.e.r.-procedure noodzakelijk is, zich slechts op dat moment kan verzetten tegen het besluit. Er volgt dan immers geen procedure om te komen tot een plan of vergunning.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor de omgevingsvergunning of het wijzigingsplan.
2. Een project van deze omvang heeft wel degelijk impact op de natuur en de omgeving, zodat de stelling dat de omgeving weinig zal veranderen (waardoor geen m.e.r.-procedure nodig is) naar de mening van betrokkene onjuist is.	De milieueffecten van deze turbines, waaronder ook de impact op de omgeving wordt begrepen, zijn onderzocht en de conclusie is dat de geringe omvang van de effecten niet leiden tot de noodzaak een m.e.r.-procedure te doorlopen. Het standpunt van betrokkene lijkt erop te duiden dat naar zijn mening elke verandering leidt tot een milieueffect en daarmee tot de noodzaak voor een m.e.r.-procedure. Dit is onjuist.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor de omgevingsvergunning of het wijzigingsplan.
3. De stelling dat het effect minimaal is, is niet onderbouwd met onderzoeken, zodat geen aanname gedaan kan worden over de noodzaak om een m.e.r.-procedure te volgen.	De onderzoeken waarop betrokkene doelt, zijn uitgevoerd en maken onderdeel uit van de gecoördineerde procedure om te komen tot een wijziging van het bestemmingsplan en een omgevingsvergunning.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor de omgevingsvergunning of het wijzigingsplan.
4. Er is geen rekening gehouden met het motorcrossterrein. Bij trainingen of wedstrijden zijn er veel mensen aanwezig en niet blijkt dat dit in de afweging is betrokken.	Op dit inhoudelijke punt is betrokkene ook ingegaan in zijn zienswijzen gericht tegen het ontwerp wijzigingsplan en de ontwerp omgevingsvergunning. Voor een inhoudelijke reactie verwijzen wij naar onze overwegingen bij die zienswijzen.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor de omgevingsvergunning of het wijzigingsplan.
5. Gelet op het vorenstaande is de m.e.r.-beoordelingsnotitie onvolledig en kan deze de conclusie dat geen m.e.r.-procedure nodig is, niet dragen.	Gelet op het vorenstaande kleven er naar onze mening geen gebreken aan het m.e.r.-beoordelingsbesluit of de totstandkoming daarvan.	Aan dit onderdeel van de zienswijze wordt niet tegemoet gekomen, er zijn geen gevolgen voor de omgevingsvergunning of het wijzigingsplan.

4. Conclusie

Op grond van het vorenstaande wordt voorgesteld te besluiten:

1. de zienswijzen ontvankelijk te verklaren;
2. al dan niet of gedeeltelijk tegemoet te komen aan de zienswijzen overeenkomstig de beoordeling en het besluit in deze nota.

5. Overzicht van de naar aanleiding van de zienswijzen aan te brengen wijzigingen in het wijzigingsplan

VERBEELDING

1. Windturbinelocatie WT1 wordt van de verbeelding verwijderd.

REGELS

1. Regel 3.2.2 *Specifieke jaargemiddelde geluidsbelasting Lden* wordt geschrapt uit de regels van het wijzigingsplan. De regel is niet meer noodzakelijk. Door het vervallen van de zesde windturbine heeft de betreffende woning aan de Binnendijk 6 in de cumulatieve geluidsbelasting geen GES-score 6 meer.

TOELICHTING

1. In de toelichting is voor de relevante milieuthema's inzichtelijk gemaakt wat de effecten zijn als gevolg van het vervallen van windturbinelocatie WT1. Ook de bij de toelichting behorende onderzoeken zijn hierop geactualiseerd.
2. De toelichting van het wijzigingsplan wordt aangevuld ten aanzien van het aspect stikstofdepositie.
3. Ten aanzien van het aspect geluid zijn twee aanvullend memo's opgesteld die als bijlagen bij deze antwoordnota's zijn gevoegd. De voorliggende antwoordnota inclusief de betreffende memo's zijn bijgevoegd als bijlage bij het wijzigingsplan en als bijlage bij de omgevingsvergunning.
4. In de bijlagen bij de toelichting van het wijzigingsplan is een nieuwe bijlage opgenomen: Bijlage D Risicoanalyse Windpark C.RO Vlissingen-Oost

6. Overzicht van de naar aanleiding van de zienswijzen aan te brengen wijzigingen in de omgevingsvergunning

1. In de omgevingsvergunning is een nieuw voorschrift opgenomen waarin is vastgelegd dat de bouw van windturbines met een tiphoogte hoger dan de maximaal toegestane bouwhoogten van bijlage 3 bij de regels van het bestemmingsplan Zeehaven- en industrieterrein Sloe 2018 niet is toegestaan, tenzij het Ministerie van Defensie daaraan, na beoordeling van effecten op de werking van zend- en ontvangstinstallaties van de Marinierskazerne te Vlissingen, goedkeuring heeft verleend;
2. De omgevingsvergunning is - overeenkomstig de op 26 september 2019 gewijzigde aanvraag omgevingsvergunning - zodanig aangepast, zodat deze betrekking heeft op de realisatie van 5 windturbines i.p.v. 6;
3. De onderzoeken die behoren bij de omgevingsvergunning zijn geactualiseerd op de situatie waarin voorzien wordt in de realisatie van 5 windturbines;
4. Aan de omgevingsvergunning is een nieuwe bijlage toegevoegd (Bijlage 8 Risicoanalyse Windpark C.RO Vlissingen-Oost)
5. Ten aanzien van het aspect geluid zijn twee aanvullend memo's opgesteld die als bijlagen bij deze antwoordnota's zijn gevoegd. De voorliggende antwoordnota inclusief de betreffende memo's zijn bijgevoegd als bijlage bij het wijzigingsplan en als bijlage bij de omgevingsvergunning

7. Bijlagen

1. Memo toetsing en handhaving geluid van windturbines, Bosch & Van Rijn, 01-01-2019
2. Memo beantwoording vragen Windpark Vlissingen Oost, LBP/Sight, LBPV068511aa.19ATTJ0.md, versie 03_001

Bosch & van Rijn
experts in renewable energy

Memo Toetsing en handhaving geluid van windturbines

Datum 02-10-19

Van Bosch & Van Rijn

Voor Gemeente Vlissingen

Betreft Beantwoording vragen naar aanleiding van zienswijzen ontwerp-wijzigingsplannen windenergie Damen en C.ro

Inleiding

Om geluidhinder ten gevolge van windturbines te voorkomen of te beperken is een geluidnorm opgenomen in het Activiteitenbesluit milieubeheer. In voorliggende memo wordt uiteengezet hoe en wanneer aan deze norm getoetst in verband met de bescherming van het woon- en leefklimaat van omwonenden. Tevens wordt ingegaan op de mogelijkheden voor uitoefening van toezicht en handhaving nadat de windturbines zijn gebouwd en in gebruik zijn genomen.

Wettelijke norm

Windturbines vallen onder het Activiteitenbesluit milieubeheer. De norm voor windturbinegeluid is opgenomen in artikel 3.14a, lid 1:

Een windturbine of een combinatie van windturbines voldoet ten behoeve van het voorkomen of beperken van geluidhinder aan de norm van ten hoogste 47 dB Lden en aan de norm van ten hoogste 41 dB Lnight op de gevel van gevoelige gebouwen, tenzij deze zijn gelegen op een gezondeerd industrieterrein en bij gevoelige terreinen op de grens van het terrein.

In zowel het geval van de Lden- als de Lnight-norm gaat het om een jaargemiddelde norm. In de Lden-norm (een gewogen gemiddelde over de dag-, avond- en nachtperiode) tellen de avond- en nachtperiode zwaarder door een straffactor van respectievelijk 5 en 10 dB. De jaargemiddelde geluidsbelasting incl. straffactoren (Lden) mag niet hoger zijn dan 47 dB Lden. Uit de praktijk blijkt dat wanneer wordt voldaan aan de Lden-norm, nagenoeg altijd wordt voldaan aan de 41 dB Lnight-norm.

Toetsingsmomenten en handhaving

Actualisatiemelding in het kader van het Activiteitenbesluit

Voor windturbines geldt dat een omgevingsvergunning op hoofdlijnen wordt afgegeven met een bandbreedte voor afmetingen van de windturbines (ashoogte, rotordiameter, tiphoogte). In verband met de toetsing van milieueffecten wordt voor beschikbare windturbintypen de minimale en maximale geluidbelasting in de

omgeving in beeld gebracht om aan te tonen dat met de vergunning aan de normen voor geluid van windturbines kan worden voldaan en de omgevingsvergunning uitvoerbaar is.

Nadat exploitant een windturbintype heeft gekozen (dat past binnen de vergunde bandbreedte voor afmetingen) dient op grond van het Activiteitenbesluit een melding te worden gedaan bij het bevoegd gezag. Deze melding dient uiterlijk 3 weken voor de start van de bouwwerkzaamheden samen met overige gegevens waarvoor uitstel van indiening is verleend, te worden ingediend. Bij deze melding dient een rapportage van een akoestisch onderzoek te worden gevoegd. Uit de rapportage moet blijken of met het te bouwen windturbintype binnen de voorschriften van de verleende omgevingsvergunning wordt gebleven, of er aan de geldende geluidsnormen wordt voldaan en (indien aan de orde) welke voorzieningen worden getroffen om te voorkomen dat de normen worden overschreden.

Controle werking windturbine door exploitant

De exploitant van een windturbine heeft er baat bij dat de windturbine functioneert conform de specificaties zoals deze zijn opgegeven door de fabrikant van de windturbine. Dit heeft betrekking op het algeheel functioneren van een windturbine, waaronder de geluidsproductie.

In het Reken- en meetvoorschrift windturbines is een meetmethode aangereikt voor het uitvoeren van emissiemetingen om te controleren of de bronsterkte van de windturbine overeenkomt met de bronsterkte dat is opgenomen in het specificatieblad van de fabrikant. Na realisatie van een windturbine zal door de exploitant een meting worden uitgevoerd om de windsnelheidsafhankelijke bronsterkte te controleren.

Als wordt geconstateerd dat de bronsterkte (in negatieve zin) afwijkt, is sprake van een wijziging van de inrichting. Dit betekent dat een nieuwe actualisatiemelding in het kader van het Activiteitenbesluit ingediend moet worden bij het bevoegd gezag, met daarbij een akoestisch rapport waaruit blijkt dat ook met de gewijzigde bronsterkte, al dan niet door het nemen van aanvullende maatregelen, voldaan kan worden aan de geluidsnormen dan wel dienen maatregelen te worden genomen om het bronvermogen in overeenstemming te brengen met het bronvermogen zoals opgenomen in de eerder ingediende melding. Wordt hieraan niet voldaan dan zullen handhavingsmaatregelen worden genomen.

Mocht in de loop der jaren het beeld ontstaan, bijvoorbeeld vanwege een toename van het aantal klachten, dat de bronsterkte is gewijzigd of afwijkt dan kan een dergelijke meting worden herhaald.

Handhaving door bevoegd gezag

Omdat er in Nederland gewerkt wordt met (gewogen) jaargemiddelde normen, betekent dat het niet mogelijk is om de geluidbelasting door middel van kortdurende directe immissiemetingen (geluidsmeting aan de gevel van een woning) vast te stellen. Echter, om handhaving mogelijk te maken is de exploitant van de windturbine verplicht een registratie bij te houden van de volgende gegevens:

- a. de emissieterm LE^1 , bedoeld in onderdeel 3.4.1 van bijlage 4 (Reken- en meetvoorschrift windturbines), gebaseerd op de effectieve werking gedurende het afgelopen kalenderjaar, en
- b. de voor de duur van een handhavingsmeting als bedoeld in paragraaf 2.6 van bijlage 4 (Reken- en meetvoorschrift windturbines) benodigde gegevens ter bepaling van de windsnelheid op ashoogte.

De registratie van bovenstaande gegevens geschiedt door een geautomatiseerd systeem van monitoring, dat door een onafhankelijk bedrijf is ontwikkeld. Met behulp van deze gegevens kan het bevoegd gezag inzicht krijgen in de geluidsproductie van de windturbines gedurende een kalenderjaar en kan zij controleren of daarmee aan de eisen uit het Activiteitenbesluit wordt voldaan.

Het bevoegd gezag kan op elk gewenst moment van de exploitant verlangen dat de registratiegegevens worden toegezonden. Er kunnen tevens afspraken worden gemaakt over het periodiek toezenden van de gegevens.

Als er een risico op normoverschrijding is, dan zal de exploitant worden verzocht aan te geven welke maatregelen worden genomen om normoverschrijding te voorkomen.

Indien een noodzaak bestaat om de geluidmissiewaarden te verlagen, (de geluidniveaus die optreden op leefniveau) kan een windturbine gedurende een bepaald tijdvak in een 'noise-mode' worden gezet. Dat betekent dat het toerental wordt begrensd waardoor de geluidproductie daalt. Op deze manier kan te allen tijde aan de geluidnormen van 41 L_{night} en 47 dB L_{den} worden voldaan. Of een windturbine daadwerkelijk in noise-mode opereert kan door het bevoegd gezag worden gecontroleerd door gegevens op te vragen bij de exploitant.

¹ De emissieterm LE is het door de turbine jaarlijks uitgestraalde gemiddelde geluidbronsterkte. De geluidbronsterkte van een windturbine is afhankelijk van de windsnelheid. De fabrikant levert een certificaat bij de turbine met een opgave van de bronsterkte per octaaf of per tertsband gerelateerd aan de windsnelheid. Aan de hand hiervan wordt de jaarlijks uitgestraalde gemiddelde geluidbronsterkte berekend.

Bosch & van Rijn
experts in renewable energy

Bosch & Van Rijn
Groenmarktstraat 56
3521 AV Utrecht

Tel: 030 - 677 64 66
Mail: info@boschenvanrijn.nl
Web: www.boschenvanrijn.nl

© Bosch & Van Rijn 2019

Behoudens hetgeen met de opdrachtgever is overeengekomen, mag in dit rapport vervatte informatie niet aan derden worden bekendgemaakt. Bosch & Van Rijn BV is niet aansprakelijk voor schade door het gebruik van deze informatie.

Notitie

Datum:	27 september 2019	Project:	Windpark Vlissingen Oost
Uw kenmerk:	-	Locatie:	Vlissingen
Ons kenmerk:	V068511aa.19ATTJ0.md	Betreft:	Beantwoording vragen
Versie:	03_001		

In opdracht van Eneco in Rotterdam, contactpersoon de heer J. Scheele, hebben we enkele vragen beantwoord over het geluid van windparken.

1. Vraagstelling: Kan door een nulpuntmeting op dit moment later bij het tijdens de operationele fase van de windturbines een vergelijk worden geregistreerd?

Het is mogelijk, maar wel ongebruikelijk om nu een nulmeting te verrichten en dit later te vergelijken met metingen in de operationele fase. Hierbij zijn drie factoren van groot belang:

- De meting moet voldoende lang duren zodat de diverse weersomstandigheden optreden. Dit betekent bij voorkeur een meetperiode van minstens enkele weken of maanden.
- Hoe verder van de turbine wordt gemeten hoe meer de meting wordt beïnvloed door omgevingslawaai. Bij metingen ter plaatse van woningen zijn de resultaten indicatief.
- De nulmeting en de meting in operationele fase moeten in hetzelfde jaargetijde plaatsvinden om vergelijkbaar omgevingsgeluid (wind in boombladeren) te hebben.

Bovenstaande factoren leiden ertoe dat een dergelijke meting kostbaar is terwijl het resultaat indicatief is. Een meer zinvolle meting is het meten van het geluidvermoggenniveau van een turbine van het windpark nadat deze in gebruik is genomen. Met een dergelijke meting worden de specificaties van de fabrikant en de aannames voor de prognoseberekningen getoetst.

2. Vraagstelling: In hoeverre de geluideffecten van de windmolens op de auto's die met grote hoeveelheden (45.000) op het terrein staan opgesteld met het weerkaatsen of absorberen van invloed zijn op het geluid?

Uit het rapport van Bosch & Van Rijn van 24 juni 2019 blijkt dat rekening is gehouden met een verhard terrein in de overdrachtsberekening. Hierdoor zal het wel of niet aanwezig zijn van auto's op dit terrein een verwaarloosbaar effect (< 1 dB) hebben. De auto's verstrooien namelijk het geluid. Ten opzichte van een verhard leeg terrein kan een terrein vol met auto's tot een (verwaarloosbare) afname van het geluid in de omgeving leiden.

3. Vraagstelling: Heeft de weerkaatsing van het geluid op de grote loodsen van Damen effect op de geluidbelasting van de woningen?

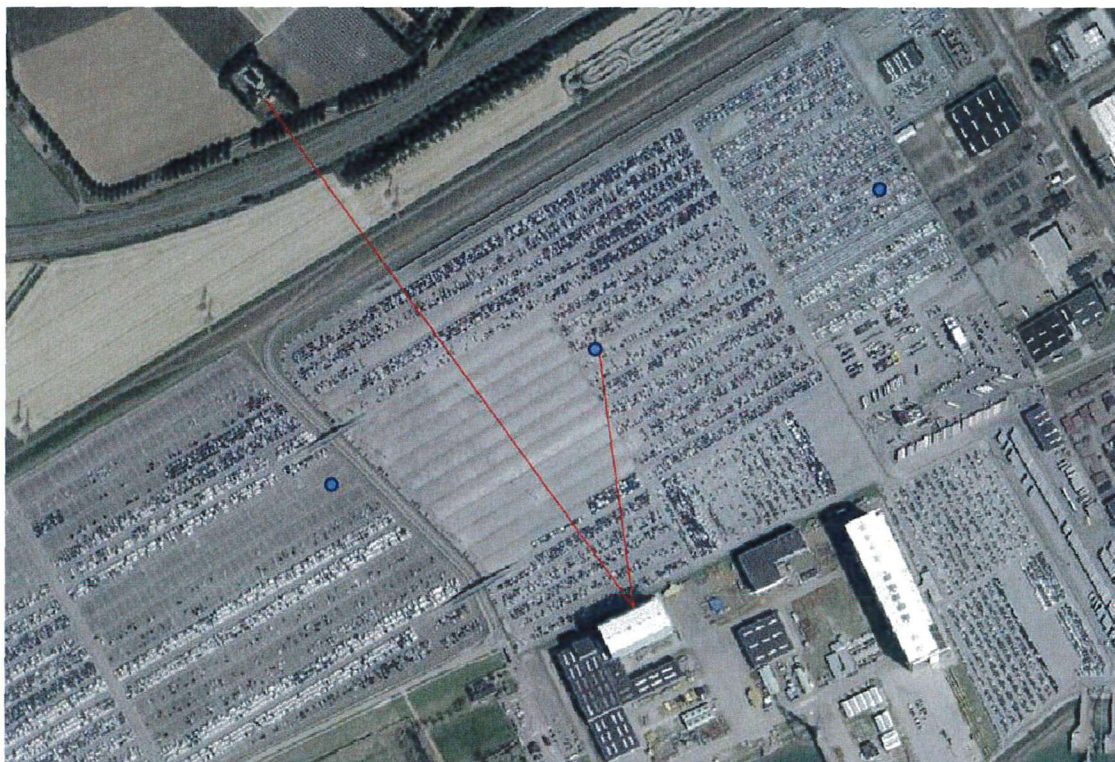
Een dergelijke weerkaatsing is met de gebruikelijke rekenmodellen kwantitatief vast te stellen. In het algemeen is reflectie tegen een gebouw door windturbinegeluid alleen relevant als woningen zich binnen circa 50 meter bevinden van grote of hoge gebouwen. Dit is hier niet het geval.

Figuur 1 geeft de meest relevante reflectie weer.

Dit betreft een reflectie waarbij het gereflecteerde geluid een afstand van 1.200 meter aflegt terwijl het directe geluid een afstand van circa 500 meter aflegt. De bijdrage van het gereflecteerde geluid is dan circa 11 dB lager dan het directe geluid. Dit kan leiden tot een toename van 0,3 dB. In werkelijkheid is de toename lager doordat:

- Het gebouw niet de hele windturbine zal reflecteren, gezien de grootte van de windturbine ten opzichte van het gebouw.
- De reflectie voor een willekeurige woning maar voor één of hooguit twee turbines tegelijk optreedt. De toename van het geluid van het hele windpark is dus lager dan 0,3 dB.

Op basis hiervan wordt verwacht dat het effect van reflectie in de hoge gebouwen in de orde van 0,1 en hooguit 0,2 dB ligt. Dit is verwaarloosbaar.

Figuur 1

Maatgevende reflectie tegen hoog gebouw

LBP|SIGHT BV

ir. M.T. (Mike) Dijkstra